Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metu:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsiraszant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą prikiusti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and I guages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 31 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 2 Rugpjutis (August) 1901 m. Metas IX

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Prezidentas McKinley iszleido prokliamaciją, per kurią panaikina muitus nuo tavorų gabenamų nuo salos Portoriko į Ameriką, nors daugelis Amerikos milijonierių reikalavo ant toliaus muitų. Palaikyti muitus vienok buvo pavojinga, dėl jų pliantacijos ir dirbtuvės ant Portoriko nupuolė, prekysta apsistojo, gyventojai, ne turėdami kur gabenti savo produktus, badą kentė. Badas galėjo priversti juos pasikelti ir bandyti nuo savo sprando numesti amerikonų geradėjystes. Apie paseknes muitų praneszė prezidentui Amerikos gubernatorius, kuris aiszkiai parodė pavojų isz palaikymo muitų. Per tuos muitus Amerikos tauta ne daug pelnė, bet vien suerzino portorikonis, pakėlė terp jų nekentimą Suvienytų Valstijų, kuris ne greitai iszdilsi. Žmonės juk ilgiaus atmena skriaudas negu gerą, o per apstabdymą prekystos Ameka labai nuskriaudė nuo iszpanijonų paveržtą salą.

Amerikoniszkas gubernatorius neva iszliuosuotos Kubos, jenerolas Wood, dėl sunkios ligos, apleidžia urėdą ir grįžta atgal. į Suvienytas Valstijas, ant laivo reikėjo jį neszte perneszti.

Skandaliai, intrigos geriausioj Amerikos kariszkų pajiegų dalyj, jos kariszkoj laivynėj dar ne iszsiaiszkino. Užgautas ir iszniekintas be pamato, su pagelba melo, apjuodintas net su pagelba pasamdyto rasztininko Maclay'o admirolas Schley atsiliepė į laivynės ministeri Longą, reikalaudamas sudo, kuris isztirtų visus dalykus laike muszio po Santiago, kuriame Schley isznaikino iszpaniszką laivynę, o garbę pasisavino proteguojamas mininisterio Longo admirolas Sampson. Laikraszcziai szitą perstato kaipo tikrą intrigų vedėją priesz daug sumanesnį Schleyą. Kada intrigos iszėjo į aiksztę, Sampson net apsirgo ir laikraszcziai jį dabar perstato kaipo pusiau nustojusį proto. Į sudo perdėtinius Long paskyrė garsų admirolą Dewey. Jeigu sudas suseks isz tikro, kad Sampson, su ministerio žinia, intrigavo ir juodino Schleyą be jokio pamato, tai abudu kaltininkai turėtų but praszalinti nuo urėdų. Amerikoj vienok mažai paiso ant doros virszininkų, ypacz jeigu juos paremia įtekmingi politikieriai. Kokiu budu sudas iszvalys tą visą intrigų meszlyną, pirm laiko nieko ne galima spręsti.

Ant Filipinų salų vieni filipiniecziai pasiduoda amerikonams, kiti gi vis dar ginasi, su kuriais atsitinka gana tankus susimuszimai, amerikoniszkam virszininkui reikia dar vis siųsti ilgus suraszus užmusztų ir paszautų amerikoniszkų kareivių. Apart to, neiszpasakytai didelis nuoszimtis kareivių nustoja proto. Sztai dabar laivas "Meade" gabena nuo Filipinų salų 40 nustojusių proto amerikoniszkų kareivių ir 25 džiova serganczius. Organizuojasi ant Filipinų nauja politiszka partija, kurios mieris: stengtiesi visokiais budais iszkovoti visiszką neprigulmystę tų salų. Nauja partija randa daug pritarėjų, todėl reikia czia laukti vėl didesnio susidrutinimo pasikėlimo.

Rytinė Azija.

Laikraszcziai paduoda, buk ambasadoriai Chinuose ant galo susitaikė apie atlyginimą, kokio galima nuo Chinų reikalauti. Atlyginimas tas, drauge su palukais iki iszmokėjimui, pasieks apie 1 milijardą taelių. Ilgiausiai ne galėjo susitaikyti Maskolija ir Anglija. Mat svetimų krasztų priderystė buvo ne tik paduoti Chinų randui savo reikalavimus, bet dar surasti šaltinius, isz kurių Chinai galėtų reikalaujamus karės kasztus užmokėti. Maskolija užmanė, idant užmokėjimas karės kasztų butų paremtas ant muitų nuo atgabenamų jurėms į Chinų portus svetimų tavorų, kuriuos, pagal Msskolijos užmanymą, reiktų pakelti ant 10%. Anglija tam pasiprieszino, kadangi jai, kaipo gabenanczіai į Chinus daugiausiai tavorų, atseitų daugiau muitų užmokėti, Maskolija gi, gabenanti savo tavorus sausu keliu, muitų ne mokėtų. Ant galo vienok ir szitoms vieszpatystėms pasisekė susitaikyti ir sutikti ant vieno. Dabar todėl, kaip laikraszcziai tiki, svarbiausios kliutys praszalintos ir jų daugiau gal ne but. Ar isz tikro vienok ne bus—to pasakyti ne galima. Kas nori isz maisztų pasinaudoti, tas jieszko priekabių ir stengiasi ne tvarką palaikyti kuo ilgiausiai. Praszalinus vieną priežastį, jieszko kitos. Daugumas svetimų laikraszczių už vieszpatystę, norinczią isz netvarkos Chinuose daug naudos isztraukti laiko Angliją. Tuom tarpu vienok ji neturi tiek pajiegų, kad galėtų isz maisztų Chinuose isztraukti tokią naudą, kokios norėtų. Todėl ji, jieszkodama priekabių, stengiasi nesutikimus teip ilgai palaikyti, kol turės daugiaus atliekamų pajiegų ant apgynimo savo reikalų. Isz visko matyt, kad pradėjus Anglijai karę Afrikoj, kiti užsimanė isz to pasinaudoti ir sukėlė Chinų maiszatį ant iszstumimo isz czia tvirtai įsikerojusios Anglijos įtekmės. Tą galėjo padaryt tik Maskolija. Jai isztikro pasisekė ant Anglijos virszų paimti. Savo kariaunos stovyklas Mandžurijoj Maskolija drutina, ant apgynimo užimtų maskoliszkos kariaunos miestų rengia tvirtynes, isz kurių be reikalo ne pasitrauks. Rods vietiniai gyventojai prieszinasi maskoliams, bet ant jų iszvijimo ne turi pajiegų; su maskoliais eina czia isz vien ir chiniszka kariauna. Iszvyti isz Mandžurijos maskolių nėra kam, o jie geru isz czia jau, turbut, nepasitrauks.

Londono laikraszcziai nuolatai pranesza apie naujus maisztus užkilusius pietinėse ir vidurinėse Chinų provincijose. Czia, kaip sako, yra jau apie 30000 gerai apginkluotų pasikėlėlių kareivių. Jie buk keliuose musziuose sumuszė ciecoriaus kariauną ir rengia vėl svetimtauczių skerdynes. Isz tikro vienok negalima žinoti, kiek teisybės yra tuose angliszkų laikraszczių paleistuose paskaluose. Gal but, kad Anglija jieszko vien priežasczių isz teisinanczių pasilikimą jos kariaunos Chinuose. Jeigu vienok Anglija norėtų Chinuose palikti daugiau kariaunos, paliks daugiau kareivių ir kitos vieszpatystės jeigu ne ant suvaldymo chiniecziu, jeigu jie vėl pradėtų skersti svetimų krasztų pavaldinius, tai ant dabojimo Anglijos.

Pietinė Afrika.

Apie bėgį karės Afrikoj sunku supaisyti, katroj pusėj yra teisybė, kadangi vien priesztaraujanczios ateina žinios. Visgi vienok matyt, kad per karę, nors Anglijai ir pasisektų sziuom kartu suvaldyti burus, jos galybė ne pakils. Tikra priežastis karės, Anglijos kolonijų ministeris parlamente nuolatai tvirtina, jog karė artinasi prie galo, buk burų pajiegos tirpste tirpsta. Tą jis vienok lyg nuobodulio pasaką kalba jau nuo metų, o vienok karė iki sziol ne pasibaigė; lygiai Transvaaliuj, kaip ir Oranijoj anglijonai laiko vien geležinkelių linijas ir didesnius miestus, sziaip gi visas krasztas burų rankose. Suvaldyti jų anglijonai su toms pajiegoms ne įstengia, o naujų nėra. Anglijos ministerių pirmsėdis, savo kalboj laikytoj parlamente, stengėsi nuo savo sprando visą kaltę numesti, sakydamas, buk į karę randas likosi įstumtas tautos, kuri buk geidė karės ir reikalavo užėmimo burų republikų. Žinoma, kad be noro bent dalies tautos randas ne butų galėjęs karės pradėti, bet ne reikia užmirszti, kad rando pasamdyti laikraszcziai perkelis metus priesz karę siundė anglijonus ant burų, iszrodinėjo, jog lengva abidvi pietinės Afrikos republikas užkariauti. Siundymai tie iszdavė vaisius, jie suteikė randui pritarimą pradėti karę, o tas isz to ir pasinaudojo. Pradėti ją ir vesti pritinkancziu nuožmiems budu lengva, sunkiau, pradėjus sykį, su nauda užbaigti. Kaip karę užbaigti, jau Anglijos ministeriai ne žino; burai ne pasiduoda, ne kisza sprando į Anglijos jungą ir prikalbėti jų nulenkti sprandą ne pasiseka. Tuom tarpu, užsivelkant karei, prie Anglijos slenka juodi debesys isz visų szalių. Sugrįžę isz Afrikos liuosnoriai skundžiasi, kad randas ne iszmoka jiems prigulinczių algų. Dalis liuosnoriu atsisakė priimti karaliaus jiems paskirtus medalius; net tie, kurie tuos medalius priėmė, karczemose mėtė ant žemės ir myniojo kaipo daiktą ne vertą godonės. Jeigu jau dabar randas ne turi pinigų ant iszmokėjimo kareiviams algų, tai kas gi bus toliaus, jeigu karė dar ilgiau užsitrauks? Reikia dabar siųsti daugiau kareivių į Afriką, bet Anglijoj nėra jau norinczių pasisamdyti. Kas-gi samdysis, jeigu ne gauna prigulinczių algų? Per nepritikantį, žiaurų karės vedimą Anglija visame sviete nužudė seną garbę liberaliszkos, civilizuotos vieszpatystės, nužudė doresnių žmonių godonę.

Anglijos parlamente, pasiuntinys Bowles, kritikuodamas randą ir karės vedimą Afrikoj, terp kitko pridurė, kad jeigu Anglija ne užbaigs iki pavasariui karės su burais, tai sulauks įsikiszimo į karę didžiųjų Europos kietžemio vieszpatysczių. Girdi, Holandijos karalienei pasisekė prikalbėti Vokietijos ciecorių ir Maskolijos carą atsiliepti su užtarimu už burus. Buk dabar Europos kietžemio vieszpatystės tariasi terp savęs, kaip geriausiai ir kokiu budu užtarti už burus. Esanti parlamente ministeriai ne dryso prieszstarauti Bowleso kalbai ir ant jos ne atsiliepė. Turbut jis todėl teisybę pasakė, nes kitaip rando sanariai butų pasistengę užginti, perstatyti kalbą už neteisingą. Jeigu Anglija atmestų įsikiszimą Europos vieszpatysczių, tai jas užgautų ir jos pastotų atvirai Anglijos prieszininkėms. Kariauti su visa Europos galybe Anglija ne gali ir turėtų priesz jos reikalavimus nusilenkti, ypacz kad sziuom kartu stojanti priesz Angliją, stotu už teisybę anglijonų sumyniotą.

Anglijonai tikėjo, jog prezidentas Krueger mirtį jo moteries palaikys už Dievo daleidimą ir sutiks užbaigti karę. Nors mirtis paczios, rodosi, ne gali turėti įtekmės ant karės, bet anglijonai tikėjo, kad tas padarys Kruegerį nuolankesniu. Ant to vienok apsiriko, kadangi Krueger iki sziol ne iszreiszkė noro užmegsti tarybas. Dabar į Holandiją atkako Amerikos pasiuntinys Choate. Laikraszcziai sako, buk jam Anglijos randas pavedė paklausti Kruegerį, ant kokių iszlygų jis sutinka užbaigti karę. Anglijos laikraszcziai nuolatai leidžia paskalus, buk burų vadovai nori jau pasiduoti anglijonams. Nors tokius paskalus leidžia nuo seniai, bet jie iki sziol ne tik ne iszsipildė, bet pasirodė visai melagingais.

Anglijos randas atsiuntė Kitchenerui prisakymą siųsti isz Afrikos į Indijas 70000 kareivių ant sudrutinimo tenykszczios kariaunos. Matyt, kad Anglija arba laukia pasikėlimo Indijų priesz savo valdžią, arba laukia užpuolimo ant to kraszto kokio nors kaimyno, taigi Maskolijos. Atėmus nuo Kitchenero 70-000 sveikų kareivių (serganczių, žinoma, Indijose ne reikia), jo pajiegos dar labiaus susilpnės, kadangi Anglijoj ne pasiseka surasti tiek norinczių pastoti į kariauną, kiek reikia.

Vokietija.

Vokietijos randas pereitą sanvaitę pagarsino laikraszcziuose savo apdirbtą projektą naujos muitų tarifos ant svetimų tavorų atgabenamų į Vokietiją. Pagal naują tarifą: muitai ant žalių tavorų, kaip antai: ant kvieczių, rugių, miežių, avižų, ant neapdirbtų medžių pakelti dvigubai, muitai ant apdirbtų ir pusiau apdirbtų tavorų daug didesni. Muitai nuo bicyklių, prveikslan, užmanyti teip dideli, kad nė joks bicyklis ne gal į Vokietiją ateiti, nes nuo kiekvieno reiktų mokėti po 300 markių muitų. Apart to, dar pridėta pasarga, kad Vokietijos randas ant tavorų tų krasztų, kurie daro ypatiszkus apsunkinimus vokiszkiems laivams ir tavorams, gali uždėti didesnius muitus negu naujoj tarifoj, gali pakelti muitus iki tavoro prekei. Tuli laikraszcziai mena, jog nauja tarifa ne užsilaikys ilgai, bet ji apdirbta ant privertimo Amerikos sumažinti muitus ant vokiszkų tavorų gabenamų į Ameriką. Isz tikro per pakėlimą muitų Amerika žudytų daugiau, kadangi ji beveik dvigubai daug didesniam skaitliui, vienok tiek tavorų gabena į Vokietiją negu Vokietija į Ameriką: nuo 30 d. berželio 1900m. iki tokiam jau laikui 1901 m. Vokietija atgabeno į Ameriką savo tavorų už $93374000, Vokietija gi pirko amerikoniszkų už $187347889. Nauja muitų tarifa dar parliamento neužgirta, jis gali joje dar szį tą permainyti, bet visgi muitai ant svetimų tavorų bus žymiai pakelti.

Ciecoriaus vietininkas paveržtose nuo Prancuzijos provincijose gana teisingas Puttkamer likosi nuo urėdo praszalintas, kadangi jis ciecoriui ne patikė; jo vietoj paskyrė kitą, niekiausios vertės Koehlerą, tinkantį geriau Maskolijoj negu civilizuotesniuose krasztuose,

Vidurinė Amerika.

Revoliucija republikoj Kolumbijoj, nors randas to kraszto užgina, ne pasibaigė. Revoliucijonieriai laikosi po senovei. Dabar jie atsirado vėl aplinkinėse Panamos. Valdžios suszaukė gyventojus po ginklu ant apgynimo miesto. Jos slepia revoliuciją ir neleidžia telegramų svetur su nė jokioms žinioms apie tikrą dalykų stovį.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Įstatai Vilniaus miesto muzėjaus likosi jau galutinai apdirbti ir tuojaus bus iszsiųsti ant užtvirtinimo augsztesnių valdžių. Muzėjus paskirtas ant patalpinimo spaudos, dailės, amatų dalykų, teiposgi daiktų turinczių kokį nors susiriszimą su civilizacja miesto. Į muzejų patilps visi užgyrimai, užmanymai, atskaitos miesto rodos, rinkimų suraszai, produktų taksos, plianai miesto, knigos apraszanczios miesto istorįją ir atskirų jo įtaisų, statistiszki rasztai, atskaitos sveikatos užveizdos; vadovai po miestą ir jo aplinkines, įstatai buvusių ir esanczių mieste moksliszkų, literatiszkų, artistiszkų ir labdaringų draugysczių, bankų, kliubų ir kitokių; paveikslai miesto ir atskirų jo dalių ir triobų, moksliszki ir literatiszki rasztai Vilniuje gimusių arba gyvenusių autorių ir tt. Prie muzejaus bus teiposgi dalis paskirta praboms, modeliams, paisziniams amatininkiszkų ir pramoniszkų iszdirbimų. Kągi vienok miestas darys su senais lietuviszkais drukais iszleistais semai Vilniuje? Juk jų ne daleis muzėjuj laikyti pakvaiszę caro vietininkai Lietuvoj.

Kadangi szį metą beveik visoj Lietuvoj pievos sužėlė prasczіau negu pernai, dėl stokos lytaus rugių, kvieczių, miežių ir avižų sziaudai ne užaugo dideli, tai prėkės sziaudų ir szieno Vilniuje pabrango. Berželio mėnesyj už pudą sziaudų mokėjo po 18 kap., 1 dieną liepos nė už 20 kap. ne galima buvo sziaudų pudo nusipirkti, mokėjo po 24 ir 25 kap. Už prastą, pusiau supuvusį szieną mokėjo po 21 kap., už geresnį net 30 kap. ir daugiau, už dobilus 40 kap. ir daugiau. Už pudą avižų po 75—77 kap.

Įstatai Vilniaus prekėjų užmanytos prekystos mokyklos, ant kurios užlaikymo prekėjai sutiko mokėti ypatiszką mokestį, likosi ministerijos užtvirtinti. Įstatai užtvirtinti ne toki, kokius pats prekėjai apdirbo, tie likosi perkeisti; perkeista įstatų vieta apie skaitlių žydų, kokį į mokyklą galima priimti. Pagal ministerijos užtvirtintus įstatus skaitliuj pastojanczių į mokyklą žydukų ne gali pereiti pusės visų mokintinių. Kasgi vienok bus, jeigu norinczių mokintiesi prekystos krikszczionių butų, paveikslan, kokį 2 arba 3? Nors vietų butų daug didesniam skaitliui, vienok pagal užtvirtintus įstatus ir žydukų ne galėtų pastoti daugiau, kaip 2 arba 3. Ne reikia užmirszti, kad Vilniuje prekėjų krikszczionių yra tik 10%, žydų gi 90%. Jeigu nėra czia, kaip tai priderėtų but, krikszczionių prekėjų, tai ne gali but daug ir norinczių mokintiesi prekystos; kituose Lietuvos miestuose krikszczionių prekėjų yra dar mažiau. Užlaikymas mokyklos pultų vien ant žydų sprando, o jie, dėl szalinimosi nuo prekystos krikszczionių, ne galėtų savo vaikų patalpinti į mokyklą. Užtvirtinti įstatai žydams prekėjams ne patinka ir jie tą rodo ne ateidami ant susirinkimų. Mokykla vienok bus parengta ir be jų pritarimo, nes žydai pirma pasiraszė, kiek katras duos ant mokyklos, tai jie nuo davimo pažadėtų pinigų ne galės iszsisukti.

Caras teikėsi, ant perstatymo vieszpatystės rodos, pripažinti miestui Vilniui isz vieszpatystės uždo paszelpą 30500 rubl. ant užlaikymo policijos, kuri miestui mažai naudos atgabena. Užlaikymas policijos Vilniuje kasztuoja 75950 rubl. Ant to iždas duoda 30500 rubl., miestas gi 45450 rubl. turi pridėti.

8 d. liepos, namuose Rodkeviczio, ant mažosios Poguliankos, gyvenime Žarnovskio, kuris dirbo namieje fejerwerkus, nuo explioziјos raketų užgimė gaisras. Nuo sužeidimų ir apdegimų pasimirė patsai Žarnovski, tarnaitė Gudzinskytė baisiai likosi sužeista, i.zdegė akys ir teip ji apdegė, kad negabenta į ligonbutį, pasimirė. Pati Žarnovskio ir 8 mėnesių kudikis teiposgi teip apdegė, kad ant jų iszgijimo nėra didelės vilties. Kiti sanariai Žarnovskio szeimynos szszoko per langus ir ne pavojingai apsikulė.

4 d. liepos du vaikai ukininkės Vladiczenko sėdėjo apaczioj pieskinio kalno netoli namų Grodskienės. Tuom tarpu nusliuko pieska nuo kalno szono ir užbėrė 4 metų dukterį miltėtos ukininkės. Atkasė ją dar gyvą, bet ji nugabenta į ligonbutį, į porą valandų pasimirė.

Apdirbtas miesto rodos projektas parengimo ant plyczių elektriszkų žiburių galutinai ministerijos užtvirtintas. Ministerija daleidžia miestui iszleisti obligacijų už 750000 rubl. ant surinkimo reikalingų ant to mierio pinigų.

Priemiestis Zvierinczius galutinai likosi priskirtas prie miesto. Miestas iszrinko jau komisiją ant priėmimo to priemiesczio.

Vilniuje sugriebė prigavėją, kuris, pavogęs atsakanczias blankas, rinko nuo Vilniaus gyventojų aukas neva ant padegėlių miesto Brasto. Kol jį sugriebė, pasisekė jam surinkti 280 rubl. 60 kap., bet jis tų pinigų turėjo jis tik 26 kap.

Isz Vilniaus gubernijos.

Pirmoje pusėje berželio mėnesio Vilniaus gubernijoj buvo isz viso 52 gaisrai. Gaisrai tie užgimė: nuo neatsargumo 5, nuo negerai įtaisytų ir nevalytų kaminų 6, nuo padegimų 6, nuo perkuno įtrenkimo 13 ir nuo nežinomų priežasczių 24. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridirbo blėdies ant 54000 rubl.

Staigų ir netikėtų mirczių buvo 35. Patsžudysczių 3. Negyvėlių rado 6.

Vagystų papildyta 20, pavogė daiktų už 1620 rubl., pinigų 486 rubl. 26 kap. Arklių pavogė: Vilniaus pav. 2, Traku 3, Szventenų 2, Lydos 3, Disnos 3, Aszmėnų 1, Vilniaus 2, o isz viso 16 arklių.

Per sanvaitę nuo 20 – 27d. berželio Vilniaus gubernijoj visokioms limpanczioms ligoms užsikrėtė naminių galvijų: sibiriszku maru Szventenų pav., apsirgo 15 raguotų galvijų ir 7 kiaulės. Sibiriszkas maras apsireiszkė ir Lydos pav., kur apsirgo 15 galvijų, pastipo 8; Traku pav. apsirgo 6, pastipo gi 3 galvijai.

Isz Kauno gubernijos.

Vilniaus mokslinio apskriczio virszininkas, negalėdamas per maskoliszkas mokyklas įkvėpti maskoliszko raugo, kadangi mat lietuviai už savo pinigus ne nori rengti tokių jiems mažai naudos atgabenanczių mokyklų, užsimanė už lietuviszkų valszczių pinigus kitokiu budu platinti maskoliszką raugą ypacz Kauno gubernijoj ir tas, ar tai per nesupratimą mažai apszviestų valszczių virszininkų, ar dėl jų doriszko nupuolimo (tik doriszkai nupuolusius remia maskoliszki virszininkai) isz tikro pasisekė. Vilniaus mokslinio apskriczio virszininkas užmano nuo ateinanczių mokslo metų rengti žmonėms skaitymus su nykstancziais paveikslais prie kaimų mokyklų Kauno gub. Direkcija mokyklų nupirko jau 35 magiszkas likternas ir 54 skaitymus (nežinia ko kius, gal iszgirianczius maskoliszką deguto smarvę?) su paveikslėliais. Daiktus tuos pirko už pinigus sudėtus 141 valszczius, ant to mierio tie valszczіai sudėjo 2625 rubl. Skaitymai busę: isz maskoliszkos istorijos, taigi iszgyrimai ne vertų žmogaus vardo carų ir kunigaikszczių, isz geografijos, gamtos mokslų (apie ką Lietuvos pradinių mokyklų mokintojai pats ne turi nė jokio supratimo). Vedimas skaitymų pavestas menkos doros ir menkai apszviestiems pradinių mokyklų mokintojams. Mokintojai gali į pagelbą prie rengimo skaitymų pasikviesti kaimyniszkus mokintojus, valszczių rasztininkus, skaityti gi gali tik pats mokintojas. Isz tokių vienok skaitymų, rengiamų mažai apszviestų ir nedoriausios maskoliszkų parazitų luomos lietuviai ne gali sulaukti ypatiszkos naudos, kadangi skaitymų užmanytojams ne rupi žmonių apszvietimas, bet su pagelba skaitymų jie stengiasi lietuviams įkvėpti maskoliszką dvasią. Jeigu maskoliams rupi žmonių apszvietimas, tegul jie daleidžia lietuviams patiems rengti pamokinanczius, apszvieczianczius žmonių protą lietuviszkus skaitymus, o tąsyk lietuviai pats juos sau parengs ir be pagelbos maskoliszkų szaszlavų. Nuo tokių skaitymų, kokius Lietuvoj rengia maskoliszki paszlemėkai, tegul lietuviai apsisaugoja ir ant to pinigų tegul ne duoda.

Isz Lietuviszko Minsko.

Įvedus rando monopolių degtinės pardavinėjime, sumažėjo skaitlius karczemų, kuriose gerdavo ne tik degtinę, bet ir alų. Per tai dabar žmonės alaus geria daug mažiau, už tai pasididino gėrymas maskoliszkos giros ir visokių neva isz vaisių skystimų padarytų gėrymų. Dirbtuvių tokių gėrymų prisiveisė neiszpasakyta daugybė: nėra gubernijoj miestelio, kuriame ne butų 2–3 tokių gėrymų dirbtuvių. Dirbtuvės tos vienok, niekeno ne prižiuromos, žydų užlaikomos, dirba vodingus sveikatai gėrymus. Vietoj cukraus, į gėrymus deda ne sveiką sachariną, vietoj vaisių skystimų, deda esencijas, o kad suteikti gėrymams reikalingą parvą, prideda nuodingas anilinines parvas.

Minsko miesto roda nuspredė įvesti ant ulyczių elektriszkus žiburius. Ant ulyczių prilipinėjo atsiszaukimus, kviesdama kapitalistu užsiimti parengimu tokių žiburių, bet, žinoma, Minske tokių nėra, kadangi czia suprantanczių apie elektriką kapitalistų nėra.

Isz Rygos.

7 d. liepos Rygoj siautė didelis gaisras; Ant Maskvos priemiesczio užsidegė Weltzeko medžių krautuvės; nuo czia ugnis perėjo ant lentų pjovinyczių ir medžių krautuvių Michelsono. Paskui ugnis iszsiplatino ant kitų lentų pjovinyczių ir medžių krautuvių, isznaikino Kazelmo tilta. Blėdys ugnies padarytos labai didelės, bet jos dar ne apskaitytos.

Isz Prusų, Lietuvos.

Aplinkinėse Darkiemių siautė smarki audra, laike kurios trenkė perkunas į kluonus ukininko Petukaiczio, kaime Peledaunuose ir uždegė triobą. Nuo czia ugnis perėjo ant tvartų, teiposgi ant gyvenamų triobų Steklio ir Lataiczio. Visos tos triobos sudegė.

Tilzės prisaikintųjų sudas nusprendė užmuszėją D-ro Heidenreicho ant pakorimo. Daktarų komisija rado, jog nusudytasis perdurė lovoj gulintį jau negyvą Heidenreichą.

Mieste Gumbinėj, oficieras czia stovinczio dragunų regimento Roether, ant kazarmių kiemo nupuolė nuo arklio galva žemyn, galva perskilo ir minėtas oficieras ne po ilgam pasimirė.

Pasibaigė jau galutinai rinkimai Vokietijos parlamento pasiuntinio Klaipėdos ir Szilokaiczemos pavieczіuose. Su dideliu vargu galutinai likosi iszrinktas, vietoj pasimirusio musų vientauczio Smalskio, teiposgi lietuvys Maczulis. Reikia dabar vien geisti, kad jis parliamente mokėtų užtarti už Prusų lietuvių reikalus. Per szituos rinkimus konservatyvai nužudė 2000 balsų (Maczulis buvo pastatytas lietuvių ir vokiecziu konservatyvų). Jeigu teip eis toliau, tai lietuviai, eidami su konservatyvais, ne galės su jų pagelba iszrinkti savo pasiuntinio per kitus rinkimus; socijalistai Prusų Lietuvoj paims virszų ant konservatyvų.

Isz Biržių, Kauno gub.

Visur lietuviai mėgsta provotiesi ir mėtyti pinigus advokatams, bet turbut nesutaikiausi jie Biržės aplinkinėse, czia jie mėgsta netik provas bet ir denuncijacijas. Isz to naudojasi visoki pakampiniai advokatai, kurių privisoczia neiszpasakyta daugybė. Vien prie Panevežio santaikos sudo yra net 22 advokatai, kur uos lietuviai kaimieczіai turi užlaikyti. Isz jų tik szeszi turi daleidimą buti provose žmonių apginėjais, kiti gi visi jau daug pereję savo amžyj, gyvenę kaliniuose, terp jų yra ir susipažinę su sunkiais darbais Siberijos kastynėse. Szitie tamsios veislės advokatai pjudo miesczionis ir kaimieczius ir prikalbinėja juos pradėti provas. Kadangi jas lietuviai labai mėgsta, tai žinoma, prikalbinėjimai iszduoda vaistus.

Biržiuose yra arbatnyczia, parengta Panevežio Blaivystės komiteto, bet to maskolystės lizdo žmonės ne lanko. Mat jie jau supranta, ką maskoliai nori atsiekti su savo arbatnyczioms. Užtai ėsanczios miestelyj dvi traktiernės ir dvi alaus pardavinyczios gerą daro biznį.

Isz Graužiszkių, Aszmėnų pav.

Ant laukų dvaro Graužiszkių, prigulėjusio maskoliui Patorovui, 50 metų atgal apsigyveno deszimtis ukininkų szeimynų. Ant pavestų jiems žemės plotų ukininkai pasistatė savo kasztais triobas, parengė daržus ir sodus. Vietoj randos pinigais, jie atlikdavo darbus ant dvaro laukų ir žinoma, dvarponis isz to daug daugiau turėjo naudos, negu kad randą butų mokėję pinigais. Porą metų atgal Graužiszkiai perėjo į rankas kito dvarponio, kuris nuo ukininkų pareikalavo, idant jie iszsineszdintų isz dvaro lauko ir triobų, nors jas ukininkai savo kasztais pasistatė. Praszymai, kad nors paliktų kiek laiko, liko be pasekmės. Ukininkai kreipėsi į vietinius sudus, bet ir czia pagelbos ne rado. Dabar jie atsiliepė į Peterburgo senatą, bet dar tas nė jokio nusprendimo ne iszdavė.

Isz Grodno.

Grodno gubernijoj pradėjo pjauti rugius. Užaugo rugiai vidutiniszkai Brasto ir Volkovisko pavieczіuose. Slonimo pavietyj geriau negu vidutiniszkai. Szieną jau suvežė. Brasto pavietyj daug pievų yra vandens užlietų, per ką ne galima jų nuszienauti.

Isz Miestelio Glubokoje.

Szitose aplinkinėse 6 d. liepos siautė smarki audra. Netoli miestelio perkunas užmuszė arklį ir pavojingai apdegino mergaitę. Daktaras ne turi didelės vilties iszgydyti apdegusią mergaitę. Po paskutinių lytų iszdžiuvę nuo stokos lytaus laukai ir daržai truputį pasitaisė. Szieną pjauti aplinkiniai kaimai pradėjo nuo 1 d. liepos. Žolė užaugo vidutiniszkai. Pabaiga berželio buvo labai karszta, bet už tai nuo pradžios liepos mėnesio (pagal Amerikoj vartojamą kalendorių) užstojo szaltos, ukanotos dienos.

Isz Amerikos.

Iszvežimas svetur Amerikos produktu.

Nuo 30 d. berželio 1900 iki 30 dienai berželio 1901 Suv. Valstijos iszgabeno savo tavorų į kitus krasztus: žemdarbystės produktų už $974059568, iszdirbimų už $410509173, taigi, sulyginant su kraszto didumu, labai mažai ir tai už 23 milijonus dolianų mažiau negu 1900 m.; alnakasystes produktų už $39267647, medžių už $54312830, žuvių už $7743323, visokių tavorų už $4561278. Isz viso už $1487755557. Daugiausiai tavorų iszgabeno į Europą, nes už $1136092260, į Sziaurinę Ameriką (Kanadą ir Meksiką) už $196570118, į pietinę Ameriką už $44770888, į Azijų už $49402814, į Australją už $35377176, į Afriką už $25542301. Čia atszku, kad visa Suvienytų Valstijų prekysta remiasi ant Europos, kitur mažai tavorų ji iszgabena. Jeigu Europos vieszpatystes galėtų terp savęs gerai susitaikyti, galėtų vienu rankos mostelėjimu visą Suvienytų Valstijų prekystą apstabdyti. Ant maisto javus galėtų pristatyti Maskolija, Austrija ir Turkija, tik žinoma, reiktų tuose krasztuose pakelti žemdarbystę.

Liuosa prekysta terp Suv. Valstiju ir Portorico.

25 d. liepos prezidentas Mc Kinley iszleido prakliamaciją, kurioje užgiria liuosą be muitų prekystą terp Suvienytų Valstijų ir jos valdybos Porto Rico, nuo kurios atgabentų tavorų į Suv. Valstijų portus iki sziol ėmė muitus. Laivai su tavorais nuo Porto Rico, atėję priesz iszdavimą prokliamacijos, tyczia ne plaukė į portus, bet plaukinėjo prie krantų, kadangi jeigu butų įplaukę į portus priesz iszdavimą prezidento prokliamacijos, butų turėję užsimokėti muitus nuo atgabentų tavorų.

Žemes loterija.

Prie atidarytų indijonų Kiowa, Comanche rezervacijų susirinko 175000 žmonių norinczių gauti dykai žemės plotus ant apsigyvenimo. Kadangi tokių plotų yra tik 13000, tai žinoma, ne visų viltys iszsipildys. Valdžios nusprendė žemę iszliosuoti terp norinczių jų gauti. Isz 14 jieszkanczių, tik vienas gali gauti, kitiems atseis traukti su tuszczioms rankoms.

Mokintojai ant Filipinu.

San Francisco, Cal. Iszplaukė isz czia garlaivys Thomas su 500 mokintojų ant Filipinų salų. Nežinia tik, ar tie Washingtono politikierių parinkti mokintojai moka kokią nors filipinieczią sûprantamą kalbą. Be to jų darbas atgabęs tokią jau menką naudą kaip ir darbas maskoliszkų mokintojų Lietuvoj.

Azijatiszkas maras New Yorke.

New York. Į czianykszti portą isz Indijų atkako garlaivys Hohenfild, ant kurio apsirgo vienas peczkurys. Porto daktaras pripažino ligą už azijatiszką marą. Serganti nugabeno į ligon butį, laivą gi sulaikė kvarantėnoj.

Nelaimes ant geležinkeliu.

Tiffin, Ia. Ant Rock Island geležinkelio, ne toli nuo czia, susimuszė du pasažieriniai trukiai. Miegojimo vagonas apvirto. Pre to daug pasažierių likosi apkultų.

Dayton, Oh. Ant Dayton Northern Traction geležinkelio susimuszė du trukiai. Prie to trys žmonės likosi užmuszti, o keturi sunkiai apkulti.

Debesu praplyszimai.

Huntington, W. Va. Aplinkinėse Upper Ice Cream, 26 d. liepos siautė baisi audra su debesų praplyszimais. Vandens nuneszė daug gyvenamų ir negyvenamų triobų ypacz ant farmų.

Cripple Creek, Col. Szitose aplinkinėse buvo 27 d. liepos debesų praplyszimai, kurie labai daug blėdies pridirbo.

Gaisrai.

Jackson, Mich. Nuo kibirkszties, iszlėkusios isz lokomotyvos, užsidegė Jackson Pulp Co. dirbtuvės ir su visu sudegė. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 200000 dol., užasekuruota gi viskas buvo tik ant 30000 dol.

Sions City, Ia. Sudegė czia didelės pardavinyczios Phelau & Co. ant Dougles st. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 100000 dol. Ugnis užgimė nuo saulės spindulių, kurie uždegė tavorus ant 1 ngo iszdėstytus.

Dovenport, Ia. 26 d. liepos siautė czia didelis gaisras, kuris ant 20 blokų isznaikino namus ir pardavinyczias. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 700000 dol.

Cincinnati, Oh. Sudegė czia dirbtuvės Cincinnati Desicating Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 100000 dol.

Butternut, Wis. Sudegė czia Halistero medžių krautuvės, o jose 2 milijonai kubiszkų pudų rieszutų medžių.

Explozijos.

New York. Iszdirbinių isz cukraus dirbtuvėse ant kertės 35 st. ir 10 ave. expliodavo garinis katilas, kurio szukių ir garo daug darbininkų likosi sunkiai sužeistų, vienas sužeistas mirtinai. Dr basios ant virszaus merginos ant syk pradėjo verėtesi laukan. Susigrudime diktai merginų likosi sumankytų, tik ant laimės ne pavojingai.

Cincinnati, Oh. Dirbdiname vandens traukimui tunelyj atsitiko baisi explozija, kurios 11 darbininkų likosi mirtinai apkultų.

Memphis, Ten. Dirbtuvėse Memphis Ice Co. expliodavo amonijako rezervoaras. Explozijos vienas darbininkas likosi užmuztas, kitas gi mirtinai sužeistas.

Karszto kraujo advokatai.

Clarksville, Ten. Du czianykszcziai advokatai, Damet ir Gilbert, vienoje provoje teip viens kitą pradėjo užkabinėti, kad pasibaigus provai, iszsitraukė revolverius ir pradėjo į viens kitą szaudyti. Abudu likosi pavojingai paszauti.

Beproczio darbas.

Leawenwoth, Kas. Koksai beprotis, Michael Kelly, atėjęs į ofisą Gorret Lumber Co., pradėjo szaudyti į esanczius ofise. Vieną ant vietos užmuszė, kitą mirtinai paszovė, keturis ne mirtinai užgavo jo szuviai.

Vetros.

New Ulm, Min. Szitose aplinkinėse 24 d. liepos siautė smarki vėtra, kuri sugriovė daug triobų ant farmų. Prie to ir du žmonės likosi sunkiai, gal mirtinai, apkulti.

Isz darbo lauko.

¶ Tampa, Fla. 500 darbininkų cigarų dirbtuvių, prigulinczių prie Resistancia organizacijos, pakėlė sztraiką už tai, kad dirbtuvės priėmė prie darbo kelis darbininkus prigulinczius prie terptautiszkos unijos. Apart preszalinimo paskutinių darbininkų, pakėlę sztraiką reikalauja užmokesnio po 5 dol. už 1000 cigarų. Dėl sztraiko czianykszczios dirbtuvės likosi uždarytos; dirba dabar tik trys.

¶ McKeesport, Pa. Plieninis trustas žada czianykszcziose savo dirbtuvėse pradėti darbus su scabsais, kokius isz visur kvieczia vietoj sztraikuojanczių darbininkų. Tas vienok gali be jokio reikalo pagimdyti kraujo praliejimus. Darbininkų organizacija žada praszyti garsaus Hannos sutaikyti darbininkus su trusto vedėju Morganu.

¶ San Francisco, Cal. Czianykszczios alaus leidinyczios praszalino nuo darbo visus pilanczius alų į butelius darbininkus vieną užtai, kad jie prigulį į uniją. Į vietą sztraikuojanczių 250 prigulinczių į uniją, atkako 100 scabsų isz kitų szteto miestų.

¶ New York. Sztraiką czianykszczių kriaucziszkų pagelbininkų galima laikyti už pasibaigusį. Sztraikuoja vien kriaucziai kelių firmų, kurios nesutinka ant darbininkų reikalaujamų sanitariszkų pagerinimų darbo vietose.

¶ Scranton, Pa. Prasidėjo vėl darbai įtaisose Allis Chalmers Co. 500 darbininkų sugrįžo prie darbo. Sztraikas traukėse 9 sanvaites, bet per jį darbininkai ne iszkovojo pakėlimo užmokesnio, sugrįžo jie prie darbo ant senų iszlygų.

¶ Pittsburg, Pa. Laikraszcziai pranesza, buk sztraikas darbininkų plieninio trusto dirbtuvių, per prisidėjimą garsaus uždėtojaus trusto, Morgano, artinasi prie galo. Morgan didesnę dalį darbininkų reikalavimų priima ir tokiu budu praszalina svarbiausias nesutikimų priežastis.

¶ Shenectady, N. Y. American Locomotive Co. padidina czianykszczias savo dirbtuves; ant to apverczia pusę milijono doliarų. Paskui priims prie darbo daugiau darbininkų.

¶ Columbus, Oh. Sztraikas czianykszczių ledo iszvažiotojų pasibaigė. Ledo prekėjai pripažino iszvažiotojų uniją ir sutiko mokėti pagelbininkams po $1.50, vežėjams po $1.66 už 12 darbo valandų.

¶ Wilno, Min. Farmeriai visose szitose aplinkinėse reikalauja darbininkų ant nuvalymo laukų. Ir isz kitur atkakę greitai czia gautų darbą. Truksta laukų darbininkų visame Minnesotos sztete.

¶ Knoxville, Ten. Atkako czia agentai anglių kastynių vakariniuose sztetuose ir jieszko negrų ant darbų kastynėse, kadangi, girdi, baltveidžių ne gali gaut tiek, kiek reikia. 36 sukontraktuctus negrus iszsiuntė į kastynes Mac Allister, Indijonų Teritorijoj.

¶ Sztete Connecticut, rando kasztis bus parengti biurai tarpininkaujanti terp jieszkanczių darbo darbininkų ir darbdavių. Biurai toki bus parengti: New Havene, Hartforde, Bridgeporte ir Norwich.

¶ Santa Fe, N. M. Pittsburgo kapitalistai pradės neužilgio dirbdinti naują geležinkelio liniją nuo Santa Fe į Pino Wells. Linija ta bus 120 mylių ilgio. Prie darbo patilps daug darbininkų.

¶ Sharon, Pa. Dirbtuvėse American Steel Casting Co. vėl užgimė sztraikas todėl, kad dirbtuvės praszalino kelis prigulinczius į uniją darbininkus, o jų vietoj priėmė ne prigulinczius.

¶ Tracy City, Ten. Sztraikas kalnakasių Tennesse Coal, Iron & Railway Co. pasibaigė ir darbininkai grįžta prie darbo. Kompanija priėmė unijos užmokesnio tabelę.

¶ St. Francisco, Cal. Czianykszcziai ulycznių karų tarnai ketina sztraiką pakelti ant iszkovojimo geresnio užmokesnio ir trumpesnio darbo laiko.

¶ Columbus, Oh. Sugabenti Norfolk & Western geležinkelio Co. scabsai, užėmę vietas sztraikuojanczių darbininkų, teiposgi susztraikavo.

¶ Pittsburg, Pa. Bus czia parengtos naujos plieno dirbtuvės už 2 milijonu doliarų. Naujos dirbtuvės ne prigulės prie trusto.

¶ Minneapolis, Min. 500 darbininkų czianykszczių malunų pakėlė sztraiką. Darbininkai reikalauja tokio užmokesnio, kokį gaudavo 1892m.

¶ Easton, Pa. Sztraikas czianykszczių murininkų pasibaigė. Nuo dabar darbininkai už 9 darbo valandas gaus po $3.15 ant dienos.

¶ Mani-ter, Mich. Czianykszcziose stalioriszkose dirbtuvėse pakėlė sztraiką 1400 darbininkų. Jie reikalauja užmokesnio po $2 ant dienos.

¶ Sharon, Pa. Sztraikas maszinų dirbėjų czianykszcziose plieno dirbtuvėse pasibaigė ir darbininkai sugrįžo prie darbo.

¶ Boston, Mass. Pakėlė czia sztraiką dailidės, ant iszkovojimo 8 darbo valandų ir užmokesnio po $2.75.

¶ Manessen, Pa. Czianykszcziose blėtos dirbtuvėse dirba be perstojimo per dienas ir per naktis.

¶ Paterson, N. Y. Dugano szilkų dirbtuvėse pakėlė straiką audėjai.

¶ Milwaukee, Wis. Czianykszcziai maszinistai nieko per sztraiką ne pelnę, sugrįžo prie darbo.

¶ San Francisco, Cal. Sztraikuoja czia vežėjai. Prie sztraiko pristoja vis daugiau vežėjų.

Preké pinigų.

Ruskas rublis po..... 53c
Prusiszkos markės po.....24¼c

Prie kiekwieno pinigų siuntimo reikia pridėti 30c. ant paczto kasz.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Isz Mahanoy City, Pa.

Czianyksztės 31 Susivien. L. A. kuopos sanarai suprato, kad juos skriaudžia senasis kuopos komitetas pastojęs įnagiu kun. Pautieniaus. Nuo treczdalio metų kuopa ne turėjo susirinkimo ant užsimokėjimo prigulinczios duoklės, kuopos virszininkai ne garsino nė "Tevynėj", kuri juk yra Susiv. organu, nė kituose laikraszcziuose. Apie susirinkimą sanariai, katrie buvo bažnyczioj, isgirdo tik nuo kun. Pautieniaus. 15 d. liepos todėl atsibuvo kuopos parengtas mitingas, kurį galima slaptu pavadinti, nes sanariai, ne buvę bažnyczioj, nieko ne gįlėjo žinoti. Kiekvienas Susiv. sanarys jieszko juk visokių pagarsinimų "Tevynėj", kurią, kaipo Susiv. organą, savo kaisztais užlaiko. Tuom tarpu kuopos virszininkai, norėdami pats viską savvaliszkai nuspręsti, kaip tai daro visi kunigai, ir bijodami, kad susirinkus kuopos sanariams, tie jų savvalios ne stabdytų, užsimanė paslaptą susirinkimą atlikti, be sanarių. Kaip girdėt, ant to susirinkimo svarstė, kaip pigiai, ar brangi i kuopos sanarius papirkti.

Mes vienok jau ne maži vaikai, neiduosi ne savę už nosių vadžioti. Teip kaip pridera, mes sanariai Sus. L. A. suszaukiame mitingą ant 28 d. liepos 7val. vakare, ant salės p. S. Sukaiczio, pn. 214 W. Centre ave. Mahanoy City, Pa. Pripažįstame Centraliszką komiteta susidedantį isz: M. Totoriaus—prezidento; V. Kauno—Vice-prezid.; Astramsko—sekr.; Kazakevyczias ir Unikus—apiekunų kasos ir V. Daukszio—užvedėtojo knįgyno. Mes pasiliekame prie seno tautiszko czarterio, ne norime nėjokių jame pridėjimų ir laikomės tų paczių tiesų, kokias radome prisiraszydami prie tos organizacijos. Sutvėrę naują Rymo Katalikiszką Susiv. tegul jo sau laikosi, mes atsisakome, ne norime prigulėti prie nauju organizacijų. Mes reikalaujame vien, kad nauja organizacija ne drystų savintieisi senos organizacijos turtų. Ant susirinkimo 28d. liepos nauji sanariai galės užsimokėti pripuolanczią duoklę ant Susiv. reikalų, o norinti pristraszyti nauji sanariai, galės tą padaryti be jokių kliuczių. Reikalai Sus. per netvarką ar nemokėjimą vesti buvusių Centraliszkų virszininkų pairo, reikia juos suvesti į tvarką. Į Susiv. gali prisiraszyti kas tik nori, lygiai vyrai, kaip moterys ir merginos.

P. Kubertavyczius,
A. Stromaitis,
J. P. Lapinskas.

Isz Ashland, Wis.

Musų miesto lietuviai pradeda krutėti. Nors czia jie gyveno nuo seniai, bet apart airių kunigo, apie lietuvius nieks nežinojo, nės svetimtauczisi juos laikė už lenkus; bet su laiku viskas mainosi, teip ir lietuviai pradeda suprasti, jog jie ne lenkai; 1899m. susitvėrė czia grynai lietuviszka draugystė po vardu Szv. Jurgio, turinti už mierį szelpti apsirgusius sanarius. Szita draugystė teiposgi sziek tiek prisidėjo prie pakėlimo lietuvių supratimo, parupindama lietuvį kunigą kas metas, apie ką pirmiaus niekam nerupėjo. Szį met, pribuvęs kunigas M. Peža, paragino lietuvius laikytiesi savo tautystės, atminti tėvynę Lietuvą. Ant paraginimo kun. M. P. l kosi isziuktas komitetas rinkimui aukų ant iszleidimo rasztų Vysk. M. Valancziaus, ką komitetas ir darė. Nors tas dalykas visuomenę mažai apeina, bet visgi žmonės aukavo. Gal pripras musų tautieczial ir kitokius tautos reikalus savo skatiku paremti?

Liepos mėnesyj pasirodė angliszkam laikrasztyje "Ashland Daily Press" straipsnis p. a. "Grand ball given by the Lithuanian Society". Svetimtauczial, nors nesupranta, ką ženklina tie "Lithuanians", bet paaiszkinus, jog tai yra atskira tauta, noriai ant baliaus ėjo, atėję klausė, ar pelnas nuo baliaus eis ant naudos "Polish Church"? Atsakius, jog lietuviai prie lenkų bažnyczios nieko neturi, noriai billetus pirko. Draugystė isz baliaus turėjo grynno pelno apie $40.00. Ant baliaus atėjo beveik visi lietuvlai, užsilaikė ramiai. Gerai butų, kad lietuviszka draugystė pasirupintų ką nors nuveikti ir ant tautos reikalų; parengti kokį balių arba kokį kitokį paslinksminimą ant naudos musų kankintinių, isztremtų Sibrijon bei Maskolijos gilumon, kurie kenczia ne už ką kitą, kaip vien už lietuviszką propagaudą, už platinimą lietuviszkų rasztų. Tą nuveiktume lengvai, jeigu turėtume gerus vadovus—kurie mokėtų mus paraginti. Gal su laiku sulauksime ir gerų vadovų.

Lietuviszkų laikraszczių pas mus ateina vis daugiau ir daugiau; pirm kelių metų galima buvo czia patikti vien "Saulę", kuri spart žinių apie moterių apsiėimus, tankiai lietuvius terp savęs supjudydavo, sziądien anos vietoj galima patikti kitus laikraszczius, kaip antai "Lietuvą", "Kataliką" ir "Lietuvį". Visi szitie laikraszczial vis-gi daugiaus skaitytojui naudos suteikia negu "Saulė".

Lietuvos Artojas.

Isz Waterbury, Conn.

Musų mieste yra net du lietuviszki politiszki kliubai; jie iki sziol niko svarbaus nenuveikė. Pirmutinis yra pagelbinis:—moka 5 dol. ant sanvaitės laike sanario ligos; antras gi, vadinamas "Independent", užlaikomas nežinia ant keno naudos, užsidėjo ant pasiskaitymų, pasikalbėjimų ir kitų visokių lietuviszkų reikalų, bet tas pasiliko tik nutarimu. Sanariai moka po 5c. ant mėnesio, žiemos laike tankiai "gužynes" daro, bet ant nelaimės ta viską savininkas salės sunaudoja, Kliubui nieko nelieka. Berods minėtas salės savininkas yra kaipi "vice-prabaszczius", ir tvirtas zokoninko Saurusaiczio stulpas. Ne turėdamas nė jokio užsiėmimo, laukia lietuviszkų centelių. Tas pats žmogelis kitąkart raszė straipsnius į "Valtį" apie savo pasibaisėtiną "bedievystę", o paskui apie "stebuklingą atsivertimą".

Berželio antrą nedeldienį buvo Kliubo paprastas mėnesinis susirinkimėlis, ant kurio tai pripuolė rinkimai sekretoriaus. Tapo perstatytas vienas vaikinas, karsztas "Saulės" skaitytojas ir karsztas zokoninko Saurusaiczio tarnas J. F. Joksza, kuris užėmė sekretorystą už ypatingą užmokestį. Jis reikalauja, kad jam duotu kiekvieną nedėldienį DU DIDELIU STIKLU ALAUS. Ant to Kliubo sanariai (žinoma ne visi) pristojo. Tas pats tai vaikinas ir koksai J. R., pripraszyti kn. Saurusaiczio, be žinios parapijonų, pasiraszė neva kaipo parapijos "trustisai", bak visa parapija reikalauja statymo klebonijos. Kun. S., užtraukdamas ant parapijos sprando naują stolą, pasistatė sau su 16 kambarių rojiszką palocelį. Parapijonai ant to nesutinka; buvo pas vyskupą, bet turbut dar kartą reikės važiuoti ir jei ten negaus rodos, turės kreiptiesi kitur.

Skola užtraukta be žinios parapijonų. Kas ją užtraukė, tegul tas ir užmoka!!

Kliubo sanarys.

Isz Pittston, Pa.

Pabaigoj gegužio mėnesio draugystė Szv. Kazimiero turėjo balių, nuo kurio uždarbio 25% buvo paskyrusi musų tautiszkiems reikalams, beje: $10 kankintiniams, $10 Valancziaus rasztų iszleidimui ir $5 laikraszcziui "Freedom". Ant pastaro draugystės susirinkimo, atsibuvusio 21 d. liepos, buvo užtėmyta, kad komitetas draugystės auką pasiųstų, kur reikia t. y. komitetui paskirtam tiems mieriams. Apkalbant toliau sziuos reikalus, pasirodė daugelis kliuczių. Iszleidimas "Freedom" nejsikunyjo, užtaigi draugystė apie jį kalbėjo trumpai. Apkalbant rasztus v. Valancziaus, pasirodė, kad tuos rasztus iszleidžia Europos kunigai, amerikeczial užsidengia Valancziaus vardu, viską glemžia savo "Motinelei". Isz kur szią žinią draugystė gavo, man ne teko patirti, bet tuli draugai tvirtino, kad tai yra tikras faktas. Žinoma, Amerikos kunigai užsigįs, kaip visada užsigina, bet draugystė nutarė kunigų "Motinelės" ne szelpti, už pinigus paaukautus nupirkti knįgų ir paszvęsti į lietuviszką knįgyną. Tuli patarė laukti, pakol vys. Valancziaus rasztai bus iszleisti. Ant kankintinių draugystė savo auką meiliai priėjo jo pasiųsti, kur reikia, kaip tik dažinos, kad kankintiniai tas aukas tikrai apturi. Europos komitetas mat velk jokių žinių apie kankintinius nesuteikia, tai draugystė abejoja, ar kankintiniai nors dalį sudėtų pinigų gauna. Ypacz kad tuli draugai aiszkino, jog siųsti aukas tiesiog ant kankintinių vardo visai nėra galima, nes jie yra po priežiura policijos ir visi jiems atsiųsti laiszkai bei siuntiniai yra peržiuromi. Gaila, kad kankintinių komitetas nesuteikia jokių žinių ir to'iu budu atitolina aukautojus, darydams skriaudą musų kankintiniams. Ant galo buvo užgriebtas parodos Paryžiuje klausymas, ant ko draugystė yra paaukavusi apie $35; draugystė malonėtų žinoti dalykų sąvį: kiek atliko nuo parodos pinigų ir ant ko jie bus apversti? Nors jau po parodai perėjo keli mėnesiai, bet kas link stovio parodos kasos, komitetas jokių žinių nesuteikia. Visi musų tautiszki reikalai žengia vežio žingsnių. Isz tikro skaudu, jeigu tautos iszrinkti isztikimi vyrai savo pareigų ne nori suprasti ir per tai baido žmonis nuo aukavimo ant kokių nors tautiszkų reikalų. Seniaus tikėjome, kad vien kunigai ne mėgsta iszsirokavimų, dabar matome, jog ir ne kunigai tylėjimą laiko už geriausią iszsitelsinimo budą. Kur-gi tod l reikia jieszkoti isztikimų, suprantanczių savo pareigas, jeigu jų ir musų svietiszki szviesuoliai ne nori suprasti? J.

Isz Omaha, Nebr.

Yra czia gana didelis lietuvių skaitlius, jie norėtų pasistatyti savo bažnyczią, bet be kunigo sunku darbą pradėti, kadangi ne kunigui czianykszcziai lietuviai ne nori tikėti (dabar ir kunigams, dėl jų ne visada pavėkslingo gyvenimo ir ypatiszko teisingumo, žmonės pradėda netikėti. Rd.), kadangi, pagal jų nuomonę, kunigas tik gali kolektuoti ant bažnyczios (antai Brocktone lietuviai pastatė be kunigo bažnyczią ir kol darbavosi be kunigo, nė jokių nesutikimų ne buvo. Rd). Mes vienok norime teisingo kunigo, kuris butų tikru Christaus moksło platintoju ir teisybės apginėju, kuriam nerupėtų, kad isz žmonių paskutinį centą iszvilioti (kur to kį gauti? Tokių Amerikoj tur but nėra. Rd.). Tokių, kurie priluptus pinigus ant niekų praleidžia, kurie nesirupina apie tikėjimą, mes ne norime. Czia yra gana didelis lietuvių skaitlius, jie galėtų vienam kunigui duot gerą užlaikymą, bet tukstanczių, žinoma, ne galėtų sukrauti. Jeigu gautume gerą vadovą, galėtume daugiau nuveikti ir ant Lietuvos labo (apie tai besirupinanczių Amerikoj nėra beveik lietuviszkų kunigų. Rd). Jeigu kas žinotų apie tokį kunigą, mes praszytume priduoti jo adresą.

Kl.

Isz Worcester, Mas.

Karszczial czia dar vis nesiliauja. 17 d. liepos užkilo smarki audra, perkunas užmuszė du žmonis ir kelis arklius, trenkė į triobas.

Darbai sziuom kartu eina czia ne prascziausiai. Darbininkai vienų dirbtuvių susztraikavo. Jie reikalauja 8 darbo valandų dienos, vietoj 9 val. ir to paties užmokesnio, kokį gaudavo dirbdami 9 val. Ant farmų darbai eina labai gerai ir užmokesniai ne blogiausi, ant sutarties moka po 25—30 dol. ant mėnesio.

Tvarkos parapijos reikaluose nėra, parapijonai ne gali susitaikyti su kunigu Jakszczių. Susitvėrė czia jau nauja parapija ne pripažįstanti kun. Jakszczio už dvasiszką vadovą; renka aukas ir nori statyti kitą bažnyczią. Kunigą nori parsitraukti isz Lietuvos dar ne mokantį amerikoniszkai elgtiesi su parapijonais (iszmokys ir ne mokantį kiti kunigai ir atkakęs, kad ir butų geriausias, turės teip elgtiesi, kaip Amerikoj nuo seniai esanti; kitaip juk tokį per daug dorą, kaipo gadinantį kitiems biznį, pasistengtų iszvyti. Rd). Nežinia, ar isz to užsimanymo bus kas, ar ne. Mums rodosi, kad priversti kunigus elgtiesi dorai ir žmoniszkiau gali vien pats lietuvis užlaikanti kunigus, jeigu tik norės. K.

Isz Scranton, Pa.

Tarp czianykszczių lietuvių nieko gero ne girdėt. Liepos mėnesyj kelis lietuvius pasiekė nelaimė. 15 d. liepos Pranę Boberskį kastynėse suspaudė karas ir teip sunkiai sumankė, jog nugabentas į ligonbutį, į antrą dieną pasimirė. Potim vėl freitas nupjovė koją 7 metų vaikui, sunui Pijuszo Valinsko. Nugabeno jį į Lackawannos ligonbutį; yra viltis, kad iszgis, tik, žinoma, bus be kojos. Jo tėvas teiposgi likosi sužeistas mainose ir nuo 5 mėnesių ne dirba.

24 d. liepos D & H. Co. užmokėjo pėdę apie 3 val. po pietų, o jau 8 val. vakare lakupos buvo pilnos girtų. Anglijonai szaukė, jog polanderių pilna stubos, bet terp lakupoj sėdinczių buvo daugiau lietuvių. Apie 9 val. vakare draugai sėdinczius iszliuosavo, užmokėdami po 3 ir po 5 doliarus.

Ką tas atsitikimas buvo dar bjauresnis. Lietuvys Jonas Baneviczius, gerai užs traukęs gužutės, parrėpiojo namon, kur rado teiposgi gerai užsitraukusį draugą Kasparaviczių. Draugai, turėdami apsvaigintą protą, tuojaus pradėjo bartiesi. Naminio buta drutesnio, tas nustumė atėjusį trepais žemyn, kuris, puldamas, nusilaužė kaklą ir į porą minutų pasimirė. Terp szitų girtuoklių ne buvo vienok nė vieno szliuptarnio, abudu buvo dievuoti ir už tokius, turbut, juos laikė ir dvasiszki vadovai.

Darbininkas.

Isz South Boston, Mas.

Karszczial czia dideli. Žmonės alpsta nuo karszczio.

Darbai New Upper eina vidutiniszkai: vyrai dirba 5 dienas ant sanvaitės, o merginos pilną laiką. Prie darbo reikalauja daugiausiai merginų.

Žmonės pasakoja, buk po S. Bostoną kokios ten merginos kolektavo ant altoriaus, bet susirinkusios kiek pinigų, nusipirko sau czeverikus, pinigų ne atidavė, kur reikia. Kunigą Gricių visi paniekino.

F.

Augsztutiniai debesys kaipo oro pranaszai.

Direktorius Kolonijos, Vokietijoj, oro tėminyczios, Dras Klein, tirinėdamas per kelias deszimtis metų virszutinius, teip vadinamus plunksninius debesis (cirrus), persitikrino, kad tėmyjant tuos debesis, be jokių kitokių prietaisų, pirm laiko galima žinoti, koks bus oras.

Plunksniniai debesys laikosi vidutiniszkai augsztumoj 10 viorstų, gali jie vasaros laike pasikelti truputį augszcziau, žiemos gi laike nusileisti truputį žemiaus. Debesys tie, kaipo besilaikanti augsztai, kur vanduo, dėl didėlio szalczio, negali skystame pavidale užsilaikyti, susideda isz smulkių ledo spyglių, lyg isz szarmos, kadangi mat tose augsztybėse vandens garai pavirsta į szarmą. Dėl didelės augsztumos, kurioj laikosi tie debesys, žiurint į juos, mums rodosi, kad jie stovi ant vietos, isz tikro vienok jie slenka daug greicziau negu apatiniai lytiniai debesys. Plunksniniai debesys slenka su vidutiniu greitumu 30 metrų į sekundą (108 vioristus per valandą), bet kaip kada bėga su greitumu trissyk didesniu, taigi padaro 90 metrų per sekundą (324 vioristus); tuom tarpu laike smarkiausių vėtrų apacziojį vėjas neina greicziau kaip po 60 metrų per sekundą. Taigi augsztybėse 10 viorstų, kuriose laikosi plunksniniai debesys, nuolatai puczia toks vėjas, koks apacziojį buva tik laike smarkių vėtrų, o tankiai toks, apie kurio smarkumą žmonės ne gali turėti supratimo, kadangi apacziojį tokio niekada ne buva.

Tie tai teip smarkiai bėganti debesys, pagal isztyrimus Dro Kleino, yra geriausiais oro pranaszais, pagal kuriuos geriaus galima įspėti apie ateinantį lytų negu isz Amerikos pagarsintų oro tėminyczių spėjimų. Dras Klein susekė, jog yra plunksniniai debesys reiszkianti besiartinantį lytų kaip ir gražų orą, tas paeina vien nuo to, isz katro kraszto slenka tie debesys: jeigu jie slenka nuo rytų, sziaurrytų ir pietrytų, ypacz jeigu slenka greitai, galima laukti sauso ir gražaus oro. Vasaros laike vienok tankiai po plunksninių debesių traukianczių nuo pietrytų po porai valandų užeina sziltos audros. Po pasirodymui plunksninių debesų, traukianczių nuo sziaurių, nuo pietų, sziaur vakarų ir piet vakarų, paprastai ateina lytus; ypacz jeigu tie debesys slenka greitai, galima ant rytojaus laukti lytaus. Jeigu gi apacziojį puczia vėjas isz pietvakarų arba vakarų, o plunksniniai debesys nuo pietų slenka greitai — į 24 val. reikia laukti lytaus; jeigu plunksniniai debesys traukia nuo piet vakarų, 9 sykius isz 10 bus lytus. Jeigu plunksniniai debesys traukia nuo vakarų, isz 100 sykių 85 sykius bus lytus; jeigu slenka nuo sziaur vakarų, isz 100 sykių 97 sykius bus lytus.

Persitikrinti apie teisingumą Kleino teorijos, lengvai gali kiekvienas lietuvys, ant to mat ne reikia turėti nė jokių prietaisų.

Auksas ir szvinas.

Mokslinczius Austin neseniai isztyrė, jog auksas, jeigu jį prislėgti su szvinu, be jokios priežasties pereina į szviną. Apie savo isztirimus Austin skaitė neseniai praneszimą karaliszkoj mokslo draugystėj Londone. Austin sako, kad vieną kartą jis padėjo aukso szmotelį po szvino griežiniu ir teip sudetu metaliu iszildė, bet ne labai, nuo įszildymo szvinas negalėjo sutirpti, tai patėmyjo, jog dalis aukso perėjo į szviną. Nors szvinas ant sutirpimo reikalauja daug mažesnės szilumos už auksą, bet szvino nė trupuczio ne perėjo į auksą. Jau po 24 val. diktai aukso perėjo į szviną, aukso szmotelis sumažėjo, o szvino pasididino, ypacz apatinėj szvininio griežinio dalyj buvo daug aukso. Toliaus Austin padėjo szvininį volelį ant plonutės aukso plėvės. Po keturių metų į auksą nė trupuczio szvino ne perėjo. Auksą su szvinu laikė j s ruime, kur temperatura ne buvo didesnė kaip 18° pagal Celciaus termometrą, taigi paprastoj kambario temperaturoj. Tuom tarpu aukso į szviną perėjo daug. Toks perėjimas aukso į szviną prie teip žemos temparaturos isz tikro žingeidus, prie 18° laipsnių szilumos ne tik auksas bet ir daug mažiau ant to reikalaujantis szilumos szvinas ne sutirpsta. Tai kodėl ir kokiu budu auksas persisunkė į szviną? Priežasczių persisunkimo Austin ne žino ir to apsireiszkimo iszaiszkinti ne apsiima, sako vien, kad auksą į szviną galėjo pervaryti elektriszka pajiega. Ar ta nuomonė vienok teisinga, nežinia ir Austin pats to nežino. Jis susekė vien, kad jeigu sudėti drauge, teip kad viens prie kito prisiglaustų, szmotelį aukso ir szvino, tai į trumpą laiką dalis aukso be jokių matomų priežasczių pereina į szvinę, szvinas vienok į auksą ne pereina. Tokiu budu mat aukso ir auksinių pinigų negalima laikyti szvininėse dėžėse, kadangi auksas pereitų į szvinę ir vertė antai auksinių pinigų sumažėtų.

Nauji rasztai.

Otczet S—Petersburgskaho litovskaho Obszczestva vzaimnaho Vspomoženija. (Uczreždeno 19 Oktiabria 1899 g.). Za 1900 god. Atskaita S. Peterburgo lietuviszkos savitarpines paszelpos Draugystes. (Uždeta 19d. Spaliu 1899 m.). už 1900m.

Isz szitos atskaitos matyt, kad Peterburgo lietuviszka savitarpinės paszelpos Draugystė pereituose metuose turėjo įplaukimų 4348 rubl. 92 kap. ir tiek jau iszdavimų; užcėdos kapitalas siekė 1000 rubl. Draugystė turėjo: sanarių uždėtojų 24, pagarbės 3, tikrų sanarių 85; teatraliszka kuopa susideda isz 21 sanario. Pereituose metuose 19 ypatų paaukavo draugystei 51 rubl. 6 kapeikas.

Dirva. No. 3 kn. 20. Iszpažinties Istorija, kun. A. Guillois. Liepos M. 1901m.

Matyt, jog "Dirva" isztikro isz moksliszkai—literatiszkos persikeitė į tikėjimiszką. Jeigu yra tikėjimas, tai turi but ir rasztai tikėjimiszki; tame nieko peiktino nėra. Ar iszpažintis Christaus įvesta, ar ji vėliaus tapo į katalikiszką bažnyczią įvesta, apie tai ginczų su autariu ir vortėju ne vesime. Czia priduriame tik, kad mylėtojams dvasiszkų rasztų szita knįga ne bus be naudos. Kalba czia geresni, geresnis ir pats iszguldymas negu originaliszkuose rasztuose tikėjimiszko tarinio kun. Kaulakio, kuris isz istorijos, kur ją užgriebia, daro ypatiszką miszinį, maiszo žirnius su kopustais, o jau apie teologiszkus rasztus kun. Saurussiczio nėra nė ką kalbėti.

Lenkiszkas neprigulmingas kunigas Hodur iszleido knįgutę pod n. Nove Drogi, kurioje iszreiszkia surėdymą rymo katalikiszkų bažnyczių ir priežastis, kurių dėl tveriasi neprigulmingos. Knįgutėj motyvų daug yra teisingų. Ir musų kunigams vertėtų szitą knįgutę perskaityti, kadangi teip stovint bažnyczių surėdymui kaip dabar, nesibijant apsirikimo, galima pranaszauti, kad ir terp lietuvių tversis neprigulmingos parapijos. Nieks mat ant svieto nesidaro, ko ne gimdytų kokios nors priežastys. Tik

Laikraszcziui ne pritinka denuncijacijos.

No. 29 "Tėvynės" patilpo korespondencija, ar Atsiszaukimas Londono lietuviszkos parapijos komiteto, kuriame patėmyjame bjauriąją denuncijaciją, pritinkanczią visokiems maskoliszkų žandarų pagelbininkams, bet ne godojancziam savę laikraszcziui. Galima laikraszczių vedėjams ne sutikti, galima kovoti už visokius tautos reikalus, bet nė kovoje ne valia vartoti nedorą ginklą, ypacz ne valia vartoti denuncijacijų. Juk denuncijacijoms ir denuncijantais visi bjaurisi, nieks tokių į savo draugystę ne priima, net maskoliszki žandarai privatiszkame gyvenime bjaurisi denuncijantais: už jų pagelbą užmoka, bet tokių žandarai už savo draugus ne laiko.

Laikrasztis ne turi tiesos garsinti, nors tikrai žinotų, pseudonymus prieszų, kadangi ne laikraszczių uždavinys buti pagelbininkais ir padėtojais policijos, tuom tarpu teisingai ar ne teisingai "Tėvynė" atidengia pseudonymą D-ro Narkuno ir tai, turbut vien todėl, kad tas ne pritaria kn. Szlamai. Czia todėl ne vienam gal užeiti ant mislies patį Londono lietuvių dvasiszką vadovą palaikyti už tikrą denuncijantą, o parapijos komitetą už jo įnagį. Teip beut yra antai Amerikoj: czia parapijos komitetai yra tik kunigų įnagiu, už kurių peczių, ypacz peiktinuose darbuose, kunigai mėgsta kavotiesi. Londono parapijos komitetas, patsai kn Szlamas ir "Tėvynės" dabotojai gali ne suprasti viso bjaurumo denuncijacijų, bet tą turi suprasti "Susivienyjimo" organo redakcija; p. Stagaras ne gali teisiutiesi, kad patalpino vien pilnai rasztą jam atsiųstą Londono parapijos komiteto. Parapijos komitetas nepažįsta juk laikraszczininkų kodekso, jis raszo, kaip jam patinka, stengiasi kuoskaudžiausiai įkasti jam ne patinkanczią ypatą ir tuom priversti ją nutilti, ne užstoti kelio, bet laikraszczio redakcijos priderystė isz raszto iszleisti, iszbraukti viską, kas raszte yra prieszingo laikraszczininkų dorai. P. Stagaras buvo redytoju jau kelių laikraszczių, tai turi gerai žinoti, ką laikrasztis gali talpinti, o ką ne, kaipo redaktorius turėjo susipažinti su pamatais laikrasztystės. Kaip yra tiesos reguliuojanczios žmonių gyvenimą, kurias visi turi pildyti, teip jau turi tiesas ir laikraszcziai, kurių įstatymų ne valia jiems peržengti. Laikraszcziai, apart tiesų, už kurias baudžia sudai, turi dar doriszką kodeksą, už kurio laužymą, nors sudai ne baudžia, bet nubaudžia visuomenė rodydama panieką laužytojams doriszko kodekso.

Jeigu kitur žmonės priversti dangstytiesi pseudonymais dėl visokių priežasczių, tai pas mus be jų ne galima apsieiti. Tą gerai žino p. Stagaras, o vienok nesidrovi atidengti pseudonymo jo ponams nepatinkamos ypatos. Kam laikraszcziams pratinti žmonis prie denuncijacijų, jeigu jie ir be laikraszczių pamokinimų gerai tą atlieka.

Isz visur.

‖ Į portą Melbourne, Australijoj, pasveikinti atkakusį Anglijos sosto įpedinį atkako kariszki laivai visų didžiųjų svieto vieszpatyszczių. Svetimi laivai iszbravo porte 14 dienų. Pasibaigus ceremonijoms, kada atėjo laikas svetimiems laivams grįžti namon, angliszkas apkaustytas laivas "Juno", amerikoniszkas "Brooklyn" ir maskoliszkas kreiseris "Gromoboi" iszplaukti ne galėjo, kadangi nuo jų didesnė dalis jurininkų pabėgo. Kasgi but su laivais turincziais tokius puikius jurininkus karės laike? Laivai galėtų atsirasti be apginėjų ir tarnų, tokius prieszui lengvai butų paimti.

‖ Turkijoj, netoli Serbijos rubežių, užgimė smarkus muszis terp ginkluotų albanieczių ir turkiszkos kariaunos. Muszyje daug žmonių isz abiejų pusių likosi užmusztų. Albaniecziai paimtiems į nelaisvę kareiviams nukirto galvas ir jas nesziojo užsimovę ant smaigų, turkai gi tiesiog papjovė patekusį į jų rankas albanietį. Tas susimuszimas tik dar labiau pakėlė terp albanieczių nekentimą turkų. Albaniszki vadovai suszaukė albanieczių kongresą į miestą Dulcigno, Montenegro kunigaikszstystėj, ant apkalbėjimo, ką toliaus daryti.

‖ Kriokavoj yra kunigų proteguojama katalikiszkų knygų pardavinyczia Milkowskio. Apie tą katalikiszką knygų pardavinyczią sztai ką raszo iszeinantis Toledoj lenkiszkas laikrasztis "Amerika". Neseniai Kriokavos laikraszcziuose likosi pagarsinta, jog į miestą atkaks amerikoniszkas cirkas Barnumo. Bilietus į cirką galima gauti katalikiszkoj knygų pardavinyczioj Milkowskio. Atsirado diktai žmonių norinczių atlankyti cirką, kurie Milkowskiui įmokėjo apie 14000 kronų, bet bilietų, nė kvitų ne gavo. Cirkas vienok ant pagarsintos dienos ne atkako į Kriokavą. Įmokėję pinigus, nusidavė pas Milkowskį, bet tas ne norėjo pinigų sugrąžinti. Reikėjo kreiptiesi į policiją, kuri pati mokėjo pinigus jų reikalaujantiems, bet žinoma, ne visi pinigų reikalavo. Visgi gal liks sziek tiek kunigų tarnui. Laimė dar kriokavionių, kad ten ne atkako isz Amerikos garsus lietuviszkas "theologas", o jis but uždėjęs cenzurą ant skundimo policijai kunigų tarno ir numylėtinio. Laimė Europos, kad musų zokoniako iszmislyta cenzura gali but tik Amerikoj, Europoj už ne gražius darbus lygiai kunigai, zokoninkai ir jų numylėti tarnai gali priverstinai rasti gyvenimą ten, kur apsigyventi nenorėtų; teip yra net tokiuose karsztai katalikiszkuose krasztuose kaip Austrija. Tegul zokoninkai todėl apsisaugoja bedieviszkos Europos ir pasilieka jau Amerikoj ant visada. Europoj ir parapijų rokundų ne galima slėpti nuo parapijonų, kurie net su pagelba policijos gali jų nuo kunigo pareikalauti. Ten, turbut, pastijalkų ir Kalifornijos vyno ne pripažintų už parapijos iszdavimus. Kunigų rojus yra tik Amerikoj, czia kiekvienas jų darbas geras, ne reikia nė jokių iszsiro kavimų, galima net gaspadinių kraitį užraszyti į parapijos knygas, o už tai priesz nieką ne reikia atsakyti. Nė dangui, turbut, ne gal but kunigams teip gerai, kaip Amerikoj. Palaiminta tai žemė, bet palaiminta vien kunigams ir tai labiausiai lenkiszkiems ir lietuviszkiems.

‖ Maskolių užimtoj dabar Mandžurijoj, sziaurinėj jos dalyj, prie upių Sungari ir Amuro rado didelius aukso laukus. Jeigu isz kitų krasztų szitos Chinų provincijos maskoliai ir pasitrauktų, tai tų aukso plotų jau jie ne sugrąžis Chinams, juos pasilaikys sau ar su pritarimu, ar be pritarimo Chinų rando. Mandžurijoj netrukstą ir kitokių metalių, rado czia ir akmenines anglis.

‖ Prancuzijoj nupjovė jau kvieczius. Uždėrėjimas jų Normandijoj, Picardijoj ir pietiniuose departamentuose buvo geresnis negu vidutinis, bet užtai vakariniuose, viduriniuose ir rytiniuose departamentuose menkesnis už vidutinį. Prancuzija reikalaus svetimų grudų 6 milijonų kvarterių. Vokietijoj uždėrėjimas menkesnis už vidutinį ir reiks parsigabenti isz svetur daugiau negu pernai grudų.

‖ Angliszkas randas sutelkė parlamentui žinias apie suvarytus į miestus Transvaliaus ir Oranijos gyventojus ir laikomus ne laisvėj, kuriame tai skaitliuje yra moterys ir vaikai, taigi ne kariaujanti. Tokių nelaisvėj laikomų yra 85490 baltveidžių ir 23589 juodų kafrų. Isz tų berželio mėnesyj pasimirė 777 baltveidžiai, kuriame tai skaitliuje daugiausiai vaikų, kafrų gi pasimirė tik 5.

‖ Londono laikrasztis "Daily Express," pranesza, buk amerikoniszki kapitalistai rengiasi Vengrijoj, ant vienos upės Donojaus salos, parengti ir užlaikyti tokius jau loszimo namus, koki yra Monakoj. Nežinia tik, ar Vengrijos randas duos daleidimą. Galėtų, rodosi, amerikoniszki kapitalistai ant ko nors naudingesnio apversti savo pinigus, negu ant rengimo loszimo namų.

‖ Garsus amerikoniszkas rasztininkas, kutis paraszė knygą apie Maskolijos kalėjimus, George Kennan, atkako į Peterburgą. Vos apsistojo hotelyj, atėjo isz vidaus ministerijos urėdninkas ir prisakė Kennanui tuojaus iszvažiuoti isz Maskolijos. Ir užtarimas amerikoniszko ambasadoriaus nieko negelbėjo.

‖ Naujos Zelandijos pakrantėse (Australijoj), susidaužė angliszkas laivas Lizzie Bell. Prie to prigėrė 12 žmonių.

‖ Londone, Anglijos karalius norėjo sugrįžusius isz Afrikos liuosnorius apdovanoti medaliais, bet 32 unteroficierai ir daugelis kareivių atsisakė priimti karaliaus dovanas ir dalyvauti paradoj. Liuosnoriai skundžiasi, kad virszininkai ne mokėjo jiems algų, unteroficierai ir kareiviai, ant nusipirkimo duonos, turėjo parduoti seniaus gautus medalius ir kitokius garbės ženklus.

‖ Kaip paduoda vokiszki laikraszcziai, Turkijos sostapilėj, Konstantinopoliuj, atsibuvo lenktynės plaukimo ant vandens terp moteries vokiszkos ambasados sekretoriaus Seuberto ir anglijonės merginos Wood, dukters angliszkos kariszkos laivynės admiralo. Plaukėjos perplaukė per Bosforą isz Konstantinopoliaus į Aziją. Toj vietoj Bosforas turi netoli pustreczio viorsto.

‖ 25 d. liepos ties Londonu (Anglijoj) stautė baisi audra su ledais ir debesų praplyszimais. Ulyczios užtvino, vanduo užliejo olas požeminio geležinkelio ir per tai trukių bėgiojimai pasiliovė. Ledai iszdaužė langus, o perkunas pagadino daugybę namų. Javai visose Londono aplinkinėse ledų isznaikyti.

‖ Szvedijos sostapilėj Stokholme, ant porto stovinczio kerosinu prikrauto amerikoniszko laivo Louise Adelaide expliodavo kerosino baczkos. Visas laivas ant syk užsidegė. Isz buvusių ant jo žmonių tik du jurininkai iszsigelbėjo, laivo kapitonas, 10 jurininkų ir 4 szvediszki muitinyczios urėdninkai sudegė.

‖ Peterburge likosi su rando daleidimu parengta pirmutinė moteries vedama ir jos savaszcia ėsanti aptieka Maskolijoj. Uždėtoja aptiekos yra Leszniewska. Ji baigė aptiekorystos mokslus Peterburgo mediszkoj akademijoj. Minėtoj aptiekoj ir visi pagelbininkai ir provizorai bus teiposgi moterys.

‖ Tambovo gub. (Maskolijoj), Slacko pavietyj 24 d. liepos siautė baisi audra su ledais. Ledai isznaikino visus laukų vaisius. Terp nupuolusių ledų buvo szmotai sverianti po 3 ir daugiau svarų. Trys vyriszkiai ir daugybė besiganančių galvijų likosi užmusztų.

‖ Mieste Batum, ant Kaukazo (Maskolijoj) atsitiko baisi kerosino rezervorų expliozija, kuri beveik su visų iszgriovė visą miesto vidurį. Kiek prie to žmonių pražuvo, dar ne žinia, bet skaitlius pražuvusių, turbut, yra ne mažas.

‖ Ant Peterburgo-Maskvos geležinkelio, Maskolijoj, netoli stacijos Okulova vieno vagono 1kl. prie bėganczio trukio suskilo ratas ir vagonas parvirto. Prie to 13 pasažierių likosi sunkiai apkultų, o terp tų dvi amerikonės ir vienas amerikonas.

‖ Nuo debesų praplyszimų Donojaus ir kitų Austrijos upių klonys likosi vandens užlietos. Peszte vanduo užliejo 300 namų, isz kurių gyventojai turėjo iszineszdinti. Daug kaimų vandens su visu nuplovė. Kiek iki sziol žino, prie to 26 žmonės prigėrė.

‖ Pastojusios ant pirmo kurso į Peterburgo augszczausių mokslų kursus merginos galės gyvent vien arba pas tėvus, o kas tėvų neturi, rando užlaikomuose internatuose arba kazarmėse. Kitur lankanczioms kursus nevalia apsigyventi.

‖ Plocko gubernijoj, kaime Grondy, pasikorė 10 metų duktė maskoliaus Kisilevo. Nors ją isz kilpos iszėmė dar gyvą, bet kol parvežė daktarą, mergaitė pasimirė.

‖ Netoli Berlyno, ant Muezgel ažero apvirto pasivažinėjimo garlaivys. Prie to prigėrė 7 pasažieriai. Jie mat negalėjo kajutų durų atidaryti ir su laivu nuėjo į gelmę ir prigėrė.

‖ Uždėrėjimas javų Austrijoj, kaip dabar pasirodo, szįmet bus niekesnis negu pernai, vien rugiai szįmet truputį geresni, už tai visų kitų javų surinks mažiau negu pernai.

‖ Szvedijoj ir Norvegijoj stoka lytaus užkenkė laukų vaisiams, szįmetinis uždėrėjimas bus czia menkas. Provincijose: Jentland, Smaland, Upland ir vakarinėj dalyj Gotlando dega girios.

‖ Sziuose metuose Varszavos universitėtą pabaigė 187 studentai, kuriame tai skaitliuje buvo: 100 juristų, 57 daktarai ir 30 baigusių kitus fakultetus.

‖ Mie te Manilėje, ant Filipinų salų, terp amerikoniszkų kareivių apsireiszkė baisus azijatiszkas maras: mieste apsirgo du artilerijos kareiviai.

‖ Szvedijoj, provincijoj Jenland dega girios. 3000 žmonių darbuojasi prie gesinimo ugnies, bet iki sziol ne pasisekė ją suvaldyti.

Nauji iszradimai.

*** Astronomas Serviss tvirtina, jog szįmetinius karszczius ir stoką lytaus gimdo pasimažinimas gazų plevės aplink saulę, todėl szilumos spinduliai, gazų nesulaikomi, ateina ant žemės tiesiog ir ją kaitina. Serviss tvirtina, jog jūo toliau, juo karszcziai ant žemės bus didesni ir didesni, ypacz per ateinanczius ketaris metus ant žemės busianczios didelės vėtros ir karszczai. Duok Dieve, kad szito astronomo pranaszavimai ne iszsipildytų.

*** Garsus Berlyno profesorius, Dras Koch, ant kariautojų priesz džiovą kongreso, atsibuvanczio dabar Londone, apreiszkė, jog nuomonė, buk nuo pieno arba mėsos džiova serganczių galvijų žmonės užsikreczia džiova, yra klaidi. Žmonės, girdi, ne gali nuo galvijų džiova užsikrėsti, kadangi pas galvijus ligą gimdo visai kitokios bakterijos, galvijų bakterijos ant žmogaus ne gali iszsivystyti, nė veistiesi, todėl ne gali žmonių užkrėsti liga.

*** Vokiszkas fizikas Ruhmer iszrado naują prietaisą, jo pramintą vardu Photographophonu. Szita prietaisa netik nuima fotografiją kalbos, giesmės, muzikos, bet tuos visus nufotografuotus balsus paantrina kuo geriausiai, kada tik to reikia, kada kas užsimano.

*** Gyvenantis Berlyne inžinierius Ganswindt padirbo prietaisą lakiojimui ant oro. Szita prietaisa netari balionо pasikėlimui, bet sparnus pavidale pauszczių sparnų. Bandavonių vienok su ta prietaisa dar ne atliko. Ne žinia todėl, kaip jos pasiseks.

Vietines Žinios.

— Pereitos nedėlios dieną lenkų Kosciuszkos gvardija isz Bridgeporto parengė pikniką netoli Willow Springs, ant Desplaines upės. Trys vaikinai: Knaszak, Gorecki ir Lemanski sėdo į valtį ir iszplaukė ant Desplaines upės. Ant upės vidurio valtis parvirto ir joje sėdinti supuolė į vandenį; du isz jų iszgelbėjo, bet treczias, Knaszak, prigėrė.

— Į biurą Booth's Packing House, pn. 158 Kinzie ave. pereitos subatos dieną apie pietus įsiveržė keturi su uždengtais veidais vyriszkiai, su revolveriais suvaldė kasierių ir pagriebę 45 dol. pinigų, iszsineszdino.

— Pereitos nedėlios dieną lijo nuo pietų iki panedelio rytui. Lytus sziek tiek atszaldė orą, dabar jau nors tuom tarpu pasiliovė ne pakencziami karszcziai. Ar ilgai teip bus, nežinia. Puczia pietinis vėjis, tai jeigu jis neatsikreips nuo sziaurių, užstos vėl karszcziai.

— Banke Commercial National, nežinia kokiu budu, paszlavė mainszelį su pinigais, kuriame buvo 1000 dol. sidabriniais pinigais. Tokios sunkenybės vienas žmogus ne galėtų isznešti.

— Cziaryksztėse liejinycziose susztraikavo darbininkai. Dirbtuvių savininkai, vietoj susztraikavusių, parsigabeno negrus darbininkus isz pietinių sztetų, bet jiems ne pasakė, kad Chicagoj yra sztraikai. Vežant juos į Chicagą, aplinkinių stacijų gyventojai negrus priėmė ne prilankiai. Dirbtuvių savininkai, gal isz baimės, kad neužgimtų kraujo praliejimai, didesnę dalį jos partrauktų negrų sugrąžino atgal, pasilaikė vienok 50.

— Pereitos nedėlios dieną, nors karsztis buvo ne per didžiausias, bet visgi keli žmonės likosi saulės spindulių užgauti. Apsirgusius nugabeno į visokius ligonbuczius. Nežinia, ar visus bus galima iszgydyti.

Draugyscziu Reikalai

Chicago. Dr-te Sim. Daukanto tures savo susirinkima nedelioj, 4 Rugpjuczio, pusiau-pirma val. vidurdienio, saleje K. Liaudanskio, 3301 S. Margan St. Todel visi sanariai ir norinti prisirasyti telksis pributi. Naujiems įstojimas tik $1.
A. Bijanskas, sekr., 3327 Auburn ave.

Chicago. Dr-te Liuosybes laikys savo menesini susirinkima nedelioj, 4 Rugpjuczio, 1 val. dienos, J. Petrosziaus saleje, 168 W. 18th St. ant kurio bus apsvarstyti labai svarbus dalykai. Todel visi sanariai ir norinti prisirasyti telksis pributi. Naujiems įstojimas tik $1.00.
A. Rudauskas, skr. 3252 S. Morgan St.

Susirinkimas.

Chicago.— Socijalistu atsibus Subatoje, 3 d. Rugpjuczio, 8 ad. vak. kerte Hoyne ave. ir W. 25th St. Visi maloningai užkviecziami pribut.

VARDAI IR ADRESAI
Sus. Lietuviu Laisvamaniu Amer.

PREZIDENTAS, K. Balcziunas, 262 Metropolitan ave., Brooklyn, N. Y.
RASZTININKAS, Kun. V. Dembskis,
IŽDININKAS, Dr. J. Szliupas, 421 Penn ave., Scranton, Pa.

Ketvirtas metinis Pikninkas.

Chicago. Dr-te Apveizdos Dievo tures savo 4ta pikninka nedelioj, 11 Rugpjuczio, 1901, Raising's Grove parke, Riverside, Ill. Prasides 9 val. ryto. Iženga vyrams 25c. moterims ir merginoms dykai. Parkas didelis ir gražus, dideli uksmeti medžiai, supuokles ir kitokios zabovos, grajys geriause muzika. Imkit Metropolitan Elevatori iki 48tar ave. isz ten LaGrange streetkari ir iszlipkit ant Desplaines ave. nuo kur in sziaurius tik vienas blokas iki Raising's Grove parkui. Prie parko bus isztiestas audeklas su paraszu "Lietuviszkas pikninkas". Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankiti. Komitetas.

Pirmas Pikninkas!

Minersville, Pa. Lietuviu darbo sekcija No. 1610 tures savo pirma pikninka, Subatoj, 3 pjutes, 1901, ant žemes "Furnance Grove", už Reading depot. Iženga vyrams ant platformos 25c. Grajis gera muzika ir bus tai gražiauses pasilinksminimas. Todel visus lietuvius ir lietuvaites, senus, jaunus ir mažus kviecziame atsilankyti.
Komitetas.

Pirmas metinis Pikninkas.

New York. Dr-te Lietuvos Sunu tures savo pirma metini piknika nedelioj, 11 Rugpjuczio, 1901 Florida parke, Glendale L. I. Prasides 2 val. po pietu, Piknikas prasides su tautiszkoms prakalboms, potam lietuviszka muzika ir szokiai, kur terp uksmingu medžiu galima bus gražiausiai pasilinksminti ir atsikvepti szviežiu, sveiku oru. Inženga vyrams 15c. moterims ir merginoms dykai. Nuo Broadway Grand, So. 4 St. galima davažiuoti karais Buschwick ave. iki Ridgewood. Nuo Union ave. karai davež iki Ridgewood parkui, o isz ten imti "tranfers" ant Myrtle ave. Isz South Brooklyn, Myrtle karai davež stacziai į pikniko parka. Ant visu virszminetu karu kasztuoja tik 5c. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankyti. Komitetas.

South Omaha, Nebr. Dr-te Szv. Antano tures savo baliu, Subatoj, 27 Liepos, 8 val. vakare, Bazars saleje, prie 36 ir U ulycziu. Iženga vyrams 25c. moterims ir merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia atsilankyti.
Dr-te Sz. Antano.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo draugo Juozo Pecziulio, su kuriuom drauge Rosijoj vaiske tarnavome. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
A. Pakulat,
768 Bank St., Waterbury, Coon.

Pajieszkau savo dėdes Jurgio Naujoko, Kauno gub. Raseiniu pav., kaimo Veižaičziu; gyveno Philadelphijoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
J. Rožak,
Concordia College, Springfield, Ill.

Pajieszkau savo paczios Magdelenos Keturakiutes, kuri su 4 vaikais nuo manes isz Cleveland, Ohio prasiszalino. Vyriause mergaite 11 metu, o jauniauses vaikas 3 metu. Kas ja kur nors užtemytu ir duos man žine busiu didelei dekingas ir už ta klapata prisiusiu $1.00.
Vinc. Janczaitis,
Box 831, Kent, Ohio.

Pajieszkau Martino Tenikio, Kauno gub., Raseiniu pav., Batakiu vol., kaimo Ridikiszkiu. Jis pats ar kitas teiksis duoti žine ant adreso:
A. Sadovski, Box 22,
Oglesby, Ill.

Pajieszkau savo draugo Simano Stepanavicziaus, Kauno gub., Panevežio pav., Naujamiesczio vol. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Wm. Szvagždis, Box 286,
Apollo, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Antano Zalbos, Pasziles parap., Raseiniu pav. Kauno gub; keturi metai kaip Amerkoje. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Jonas Zalba,
1234 Rebeca St., Allegheny, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Edvardo ir Andriejaus Struikiu, jie gyveno pn. 267 W. Webster ave. Chicago, Ill. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Ignac Herman,
241 Muskegon St., Grand Rapids, Mich.

Pajieszkau savo draugu: Motiejaus ir Jozo Jurgalcziu ir Vinco Zarubos. Visi tris Savalku gub., Seinu pav., gm., Seriju, kaimo Gervenu. Jiepatys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Ant. Šusinskas
Box 3; Newton Upper, Falls, Mass.

AUKAUKIT ant BAŽNYCZIOS.

Skaudviles parapija (Kauno gub., Raseiniu pav.) dabar stato nauja, murine bažnyczia, kuri kasztuos daug pinigu, o tos parapijos žmones yra biedni, neistengia visu jos kasztu pridengti. Todel atsiszaukia į Amerikos lietuvius, ypatingai į skaudvilieczius, kurie gal teiksis nors po keleta centu paaukauti ant savo bažnyczios. Aukas reik siusti ant adreso:
Kn. Prob. Mikolas Szaikunas,
Skaudvileje, Pacztas Nieskneznoe,
Pav. Raseinei, gub Kaunas, Russia.

ETHNOLOGIJA
arba
Mokslas apie žemes tautas.

Pagal Drą M. Haberlandtą.

Atkakę išpanijonai į Meksiką ir Peru, išplatino paskui žinias apie ypatišką tų kraštų civilizaciją ir apie nešiotojus tos civilizacijos, raudonveidžius Meksiko ir Peru viešpatyščių.

Naujai atrasti kraštai, jų turtingumas, ypač daugybė surasto aukso, patraukė į tuos nežinomus kraštus norinčius be darbo greitai pralobti, surinkti kuo daugiausiai aukso ir kitokių brangenybių. Žinoma, šitiems ne rupėjo ištirimas tos naujos civilizacijos ir gyvenimo žmonių. Europietis atėjo į tuos naujai surastus kraštus ne kaipo draugas, bet kaipo plėšikas, užkariautojas, veržėjas visko, kas jam patiko, nuo gyventojų: atkako vien menkos doros fanatiški užkariautojai. Jiems ne rupėjo geriaus susipažinti, susidraugauti, užmegsti simpatijos ryšį su naujų kraštų žmonėms. Buvo laikai, kada išpaniški užkariautojai ne laikė raudonskurių už žmonis, bet laikė už žvėris ir su jais elgėsi ne kaipo su žmonėms, bet kaip su žvėrims, kokius skriausti, kankinti ir išnaudoti ne laikė už nuodemę prieš Dievo prisakymus. Abejonę tą išrišo popiežius, išleisdamas ypatišką bullę, kurioje pripažino indijonus už žmonis, davė jiems vardą "gente razional". Per tai vienok persekiojimas ne pasiliovė: jeigu pasiliovė persekiojimai kaipo ne žmonių, tai už tai persekiojo juos kaipo ne katalikus, kokių fanatiški išpanijonai neužkentė dar labiau negu laukinių žvėrių.

18 šimtmetyj likosi surasta nauja nežinoma svieto dalis—Australija ir Oceanijos salos; prie to labiausiai prisidėjo anglijonas Cook ir prancuziški tirinėtojai. Čia rado naujos veislės žmonis, besiskiriančius savo pavidalu nuo visų kitų iki šiol pažįstamų. Atradimai naujų svietų ir nepažįstamų pirma žmonių veislių vėliaus pagimdė norus arcziaus susipažinti su tais žmonėms, ištirti jų gyvenimą, darbus, papročius, kalbą ir tt.

Tuose jau laikuose europiečiai geriau susipažino su Indijoms ir Chinais, seniausių civilizacijų, iki šiai dienai užsilikusių, kraštais. Juo toliaus, juo daugiaus kraštų likosi ištirtų, neištirti plotai mažinosi. Ko neištyrė prekėjai, prekiaudami pajuriuose, tą padarė noraĩ Europos tautų tverti svetur kuo didžiausias kolionijas. Šiądien Europos tautos jau beveik su visu pasidalino terp savęs kraštus neturėjusius ponų, užėmė juos po savo globa ir kaipo savo valdybų, pradėjo tirinėti jų gamtiškus turtus, ne galėjo palikti ir naujų kolionijų pavaldinių. Šiądien jau yra užtektinai medegos ant nupiešimo gyvenimo žmonių gyvenančių ant žemės. Yra rods dar kraštai ne ištirti, bet kraštai tie jau ne dideli ir į tokius isz palengvo prisigriebia tyrinėtojai, išplatina žinias apie gyvenimą žmonių ir tuose kraštuose.

Matome, jog gyvenanti ant žemės žmonės ne ant vienokio stovi laipsnio: vieni kulturiškai stovi labai augštai, kiti toli užpakalyj pasilikę, o treti yra dar laukiniais, neturinčiais savo namų, mintanti tuom, ką tinkamo ant savo kelio randa, taigi gyvenanti beveik teip, kaip augštesnio laipsnio laukiniai žvėrys. Seniaus ir mokslinčiai tikėjo, kad šiądieniniai nuožmi yra iš stovėjusių augštai, nupuolę žemyn dėl kokių nors priežasčių. Dabar tokią nuomonę mokslas atmeta, nors iš tikro yra atsitikimai, kad tulos seniau daug augščiau stovėjusios tautos, atsiradusios ne prilankiose aplinkybėse, nupuolė, pavirto į nuožmius. Tokių paveikslų netruksta ir Amerikoj, kaip rodo užsilikusios liekanos net ant plotų Suvienytų Valstijų Šiaurinės Amerikos. Tuluose pietvakariniuose Suvienytų Valstijų kraštuose, kur šiądien gyvena tik nuožmi indijonai, randa griuvėsius senovės miestų ir kitokių budavonių, rodančių, kad priesz atėjimą europiečių gyveno čia žmonės daug augščiau kulturiškai stovinti negu dabar čia gyvenanti indijonai. Apie žmonis stačiusius tuos miestus istorija žinių ne paliko. Atkakus į Ameriką išpanijonams, rado jie gana augštai kulturiškai stovinčias viešpatystes Meksiką ir Peru. Susidurę su išpanijonais meksikonai ir peruvijonai nupuolė, išnyko jų civilizacija, apie ją šiądien liudyja vien jų pastatytų miestų ir stabmeldiškų žinyčių griuvėsiai. Paveikslus tokio kulturiško nupuolimo čielų tautų galima rasti Azijoj, Afrikoj, net ant tulų Oceanijos salų. Kitur ne prilankios aplinkybės, jeigu ir nenupuldė kulturiškai žmonių, tai jų kilimą apstabdė ir per tai, kitoms tautoms kylant, žengime pryšakin apstabdytos, pasiliko toli užpakalyj kitų. Prie tokių pasilikusių užpakalyj kitų galima priskaityti ir šios dienos lietuvius. Iš tikro vienok čia paminėti apsireiškimai yra išėmimu, priežastis nupuolimo čia paminėtų tautų arba apsistojimo jų kilimo ne sunku surasti, priežastis tas pagimdė pašalinės aplinkybės perkeitusios visą čia paminėtų tautų gyvenimą, į stumusios jas į nenormališkas vėžes. Štai net Europoj viduriniųjų amžių gadynėj ne sunku patėmyti apsistojimą kulturiško kilimo stovinčių ant augščiausio laipsnio tautų. Tie vienok apsireiškimai yra išėmimu, arba tuomtarpiniai. Iš tikro vienok, ne paisant ant tokių apsireiškimų, gyvenime visokių tautų galima užtėmyti nuolatinį išsivystymą ir kulturišką kilimą, tik ne visur toksai išsivystymas žengia pryšakin lygiai greitai: vienos tautos pryšakin žengia greičiau, kitos palengviau ir tokiu budu greičiau žengiančios juo toliau, juo labiau pralenkia paskutines. Visos tautos, lygiai nuožmios, kaip ir stovinčios šiądien augščiausiai turi pereiti tuos pačius savo išsivystymo laipsnius, pradedant nuo laipsnio nuožmių medžiotoju, baigiant laipsniu, ant kurio stovi civilizuotos tautos; ne vienoks išsivystymo laipsnis, ant kokio stovi apgyvenanti žemę žmonės, liudyja, kad ne visi kilo ir vystėsi lygiai greitai, per tai ir ne visi stovi ant to paties civilizacijos laipsnio. Visi mat žmonės vystosi ir kyla, tik ne visi vystosi lygiai greitai. Iš tikro tirinėtojai suranda panašumą sanlygų, kokiose buvo pratėviai stovinčių šiądien ant augščiausio kulturiško laipsnio tautų ir kokiose gyvena daugelis iki šiai dienai užsilikusių teip vadinamų nuožmių, ne civilizuotų gaivalų; priešistoriška civilizacija turi kuo ankščiausią susirišimą su civilizacija teip vadinama necivilizuotų arba stovinčių ant laipsnio pradinės civilizacijos tautų ir giminių; net terp augščiausiai civilizacijoj pasikėlusių tautų galima užtikti ženklus ir liekanas labai senų gadynių, kada tos tautos stovėjo ant tokio jau kulturiško laipsnio kaip šios dienos užsilikę ant žemės nuožmiejie. Tas vienok dar nerodo, kad visos civilizuotos tautos neatbutinai turėjo peržengti vienus ir tuos pačius civilizacijos laipsnius, gyventi vienaip, turėti tuos pačius supratimus, turėti tokią jau organizaciją. Pilno paveikslo visų laipsnių, kokius turėjo pereiti visos civilizuotos tautos, visa žmonija, dar negalima perstatyti, kadangi ant perstatymo pilno paveikslo nėra užtektinai medegos. Šiądien mes matome ant žemės nuožmias, necivilizuotas tautas, bet ir tos ne stovi jau teip žemai, kaip stovėjo žmogus ką tik atsiradęs ant žemės, ir tos, šiądien stovinčios ant žemiausio civilizacijos laipsnio, žmonių giminės visgi jau šiek tiek pasikėlė augščiau, nužengė ant augštesnio laipsnio, negu buvo pirmutiniai, ką tik ant žemės atsiradę žmonės. Šiądien dar užsilikę nuožmiejie atliko teiposgi šiokius tokius kulturiškus žingsnius pryšakin ir daugelis iš jų gal seniaus už civilizuotas tautas, kurios ant šiądieninio civilizacijos virbalo pasikėlė ne ant syk, bet iš palengvo, paeilium, žengdami nuo vieno virbalo ant kito vis augščiau ir augščiau ir ant galo prisigriebė ten, kur šiądien stovi; ant tokio pasikėlimo civilizuotų tautų neužteko jų noro, prigimtų pajiegų, bet reikėjo ir atsakančių, tinkamų pasikėlimui sanlygų. Kaip matome, sanlygos ne visur buvo prilankios pasikėlimui, per tai ir ne visos žmonių giminės, ne visos tautos lygiai augštai pasikelti galėjo. Vienur, kaip antai šaltuose kraštuose arba nevaisinguose tiruose visos žmonių spekos susinaudojo ant kovos su neprilankioms gamtos aplinkybėms, ant darbų ant pakėlimo civilizacijos ne liko nė laiko, nė spėkų. Kitur vėl neprilankios aplinkybės galėjo kilimą ne tik sulaikyti, bet nustumti žmonis ant žemesnio dar laipsnio, dėl neprilankių aplinkybių, kovoje su joms išsisėmė spėkos ne tik dvasiškos, protiškos, bet ir fiziškos, toki gaivalai ne tik ne gali kulturiškai pasikelti, bet puola žemyn ir ant galo, nyksta visai. Stabdo žmonių giminių pasikėlimą ne tik gamtiškos sanlygos, bet išsiskirstymas jų į per daug smulkias atžalas, tikėjimiškos pažvalgos ir tt., kaip antai matome ant bušmenų pietinės Afrikos arba čiabuvių Australijos sausžemio. Kokios yra tos civilizatoriškos spekos tautų gyvenime, kurios sutveria besimainančias formas kulturiško gyvenimo, apie tai pakalbėsime žemiau.

I. Civilizatoriškos spekos tautų gyvenime.

Gamtos mokslas tvirtina, jog gyvenimas visų gyvų daiktų remiasi ant prisitaikymo jų prie visokių sanlygų. Prie gyvų sutvėrimų priguli augmenys, gyvunai ir žmogus, kuris iki šiol, kovoje už buvį su kitais sutvėrimais, yra pergalėtoju kitų sutvėrimų: žmogus nuo žemės paviršiaus išnaikino ne mažai pirmiau ant jos gyvenusių žvėrių, teiposgi diktai sau panašių dvikojų sutvėrimų—žmonių giminių ir čielų tautų. Juo augščiau pasikėlė kokia gyvunų veislė, juo platesnį jį turi šusirišimą su likusiu svietu, juo didesnę ant jos įtekmę turi visokios paszalinės aplinkybės. Reikalus augmenų lengviau patėmyti, kadangi šitas gyvų daiktų skyrius mažiaus turi reikalų, ant jų pašalinės aplinkybės ne turi teip didelės įtekmės kaip ant stovinčių ant augštesnio laipsnio gyvunų: augmenims ant gyvenimo, augimo ir atsakančio išsivystymo užtenka tinkamų atmosferos (oro) ypatybių, kaip antai šilumos ir drėgnumo, turinčios reikalingas medegas dirvos, iš kurios traukia maitingas medegas; ant augmenų turi įtekmę dar kiti augmenys, su kuriais turi varyti konkurenciją, kovoti už maistą ir saulės spindulius, teiposgi tuli gyvunai, kurie arba prisideda prie veisimosi augmenų, arba juos naikina. Ant gyvunų, turinčių daugiau reikalavimų, sanlygos turi dar didesnę įtekmę, ant jų gyvenimo atsiliepia čiela eilė p

Aukos ant kankintiniu.

Arkanso Lietuvys	25
M. Poltanaviczia, Broad Brook, Ct. už Damijoaniczio tikietus	60
Ir paukavo pats	27
Buvo	147.64
Sykiu	148.76

Pigiai ant pardavimo Buczerne su grosernia, vietoje lietuviu apgyventoje, arti lietuviszkos bažnyczios. Biznis jau yra iszdirbtas. Atsiszaukite pas: M. R. 8901 Hauston ave., South Chicago. (9-8)

Pigiai ant pardavimo geras saliunas vietoje lietuviu apgyventoje. Savinikas iszvažiuoja į sena kraju. Atsiszaukite pas: M. R. 8901 Hauston ave., South Chicago. (9-8)

Pigiai ant pardavimo namas su liotu. Atsiszaukit po nr. 828 32nd Place, basemente isz prieszakio. (9-8)

Reikalingas kriauczius, mokantis siuti visas vyriszkas drapanas; turi buti blaivas ir geras lietuvys. Alga nuo $40 iki $50.00 ant menesio. Darbas visada eina, sustojimo niekad nera. Te atsiszaukia veikiai ant žemiau padeto adreso. Jeigu netur pinigu ant tikieto, tegul raszo, o gaus ir tikieta.

J. S. Pruselaitis,
Box 664, Bluefield, W. Va.

Reikalauja doro lietuvio kunigo į didele ir turtinga parapija. Te atsiszaukia "Lietuvos" redakcijon, o gaus parapijos adresa.

Grand Opening.

Chicago. Subatoj ir nedelioj, 3 ir 4d. pjutes darau įkurtuviu baliu savo naujo saliuno, ant kurio grajys gera muzika dideleje saleje, bus szokiai ir kitokios zabovos. Todel visus aplinkinius ir pažystamus kvieciju atsilankyti, o busite svetingai priimti.

Vincentas Noreika,
442 S. Canal St., Chicago, Ill.

Knygu Katalogas.

Knygos swetimos spaudos.

Kankles, lietuviszkos dainos su natomis, sutalsytos ant 4 balsu del vyru Calis I. 20c

Kankles, lietuviszkos dainos 4 balsams vyriszkiems sutaikytos: parapino Dr. V. Kudirka, II dalis 30c

Keli Žodžiai apie Auginima, paraszyti J. S. Kuokszeziu. Labai naudinga knygele tevams, norintiems iszauginti savo vaikus ant sveiku, dboru ir naudingu draugiavyru 10c

Kaip igytie pinigus ir turta „ 10c

Kaip apsiginti nuo koleros ir kiti naudingi skaitymai 10c

Kristijonas Duonelaitis „ „ „ 10c

Kas yra, o kas bus „ „ „ 10c

Krumpliu Jonas pasakos „ 10c

Keletas žodžiu apie nesuwius ir naudingi pamokinimai del Lietuwos žmonlu. 10c

Kataliku Bažnyczia ir mokslas pagal Zahn'a verte kn. A. Milukas 15c

Kristijono Donelaiczio Rasztai 40c

Kapai Didžiu Kunigaikszeniu ir Karaliu Viliniuje Pagal A. Kirkora, paraszе N. Yra tai istoriszkas iszszniptiejimas apie Vilniaus praeiti pagal paminklus, užsilikusius ant grabviecziu D. L. Kunigaikszeziu ir Karaliu 10c

Kritualiai szvesos bei abrozai Sutalse Bevardis. Keliolika labai akyvu abrozu perkrantancziu tulus tikejimiszkus dogmatus.... 50c

Kabalas talpinantis sawyje wisokius užminimus ir ant ju reikalaujanti atsakymai. 10c

Kelios istoriszkos dainos. Gražios ir swarbios apie Lietuwos praeitia, jos lietuviszkus kunigaikszczius, Kražiu skedyne ir tt. 10c

Keistutis, tragedija 5 aktuose del teatru 20c

Keletas žodžiu apie Rymo popiežiaus neklaidinguma 10c

Keletas rasztu apie Kražius, paraszyta D. Butkeraliezio. Aiszkiai apraszo pjowyne Kražiuose, kaip tas wiskas atsitiko. Kiek ir koki žmones buwo areš tuoti, kiek nužeistu, kiek užmuszitu, kiek nusudyta ir tt. 15c

Kuningas, pulkus apraszymas isz gywenimo Lietuviu paraszyta del Amerikos Lietuviu. 50c

Lengwas budas pacziam per sawes pramokti ne rasztie, del nemokancziu 10c

Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, apie keturi szimtai dainu $2.00

Lietuviszkas Albumas. Laida I. Istoriszkos ir szeip jau Lietuvos vietos. Parengtas ir iszleistas kn. Miluko su pagelba prenumeratoriu. Telpa czia gražus paveikslai su trumpais apraszymais žymiausiu Lietuvos vietu, iszdirbimu ir naminiu darbu, kaip tai: Altorius Ausros Vartu su stebuklingu paveikslu Panelos Szvencziausios Viliniuje; Griuvesial Mindauzio rumo Naumiestelyj; Griuvesial Lydos pilies; Griuvesial Krevo pilies, Liszkava; Naujі Trakai; Griuvesial Medininkų pilies; Golgaudiszkis; Griuvesial Gedemino pilies Viliniuje; Perkuno szventinyczia Kaune; Kedainiai, Mir, Vysokič Litevskie; Kretinga; Kražiai; Rakiszkio bažnyczia, Kapas Simano Daukanto, Birutos kopyczia, Palanga, Buomas ties klaipeda, Minijos slesnis ties Garždais, Nemunas ties Vilkija, Uke lietuvio Suvalku gubernijoj, tokia jau uke Kauno gub; toliaus eina paveikslai visokiu lietuviu užsiemimu, naminiu padaru ir tt. Apraszymas paveikslu dviejose kalbose—lietuviszkoj ir angliszkoj. Preke.... 50c

Lietuwos Tewynes Dainos, paraszytos kn. Antano Wienožinsko. Labai gražios dainos 20c

Lietuwiai amžiu giludumose Czia talpinasi tyrinejimai apie lietuwius, ju paejima, ir kalba nuo seniausiu amžiu. Knigele werta yra perskaitymo kiekwienam lietuwiui. 10c

Litwini i Polacy. Lenkiszkoje kaiboje, iszrodoka gero ar biogo lenkai lietuwiams padare ir ar turime su lenkais laikytis ar nuo ju szalintis 10c

Laisvos Valandos. Eiles. Parasze Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Czia yra surinkta 23 mažuses eiles garbaus musu poeto, jauname amžiuje in kapus nužengusio, D-ro Kudirkos. Sziose jo ellese kiekvienas skaitytojas ras sau nusiraminimą ir dvasiažką naudą 15c

Lalma ir Planetos. Knygele, tinkanti jau nuomenei del smagaus laiko praleidimo, nes isz jos gali nuburti apie savo laimę ar nelaimę, ar myli ji žinoma mergele, ar ją vaikinas myli ir tt. 25c

Lietuviszkas Sziupinys, II Laida. Konradas Vallenrodas 10c

Lietuviszki Dainiai prasižiūj XIX szimtmecio. Kliasiszkai tautiszkas perejoddas Parenge Dr. Jonas 40c

Lietuviszki rasztai ir rasztininkai, rasziliviszka peržvalga Lietuvos Myletojo, ju gywenimas ir darbai. Czia suraszyti gyveniai ir darbai visu lietuviu, kurie ko nors gero parasze lietuviszkoje kaiboje, kaipo tai: Dr. Basanaviczius, Ivinskio, S. Dauwanto, vyskupo Volonczianskio, kn. Burbos ir kitu 40c

Lietuvos Kankles, turinczios 72 naujas dainas 15c

Lietuvos Istorija, paraszyta Simano Dankanto. Dvi dideles knygos, kožna po $1.50c arba abi už $2.00

Lietuwos Gaspadine. Mokina kaip pritaisyti Diewo dowana, isz kurios galima iszmokti gerai wirti walgius ir atsakancziai westi kukne 20c

Lietuvystes praeitis, dabartis ir ateitis. Istoriszkai socijologiszkas pleszinys 25c

Lietuviai po maskoliu jungu. Parasze Dr. Pleszinys apie priespaudas ir persekiojimus lietuviu isz szalies maskoliszkos valdžios 10c

Maskolijos politika su Europa ir katalikiszka bažnyczia. Iszrodymas kaip maskoliai persekioja, kankina ir naikina lietuwius ir ju bažnyczias 10c

Musu mužikelis iszduotas ant naudos Lietuwos Ukinykams. Czia rahdasi trumpai apsakyta Lietuwos tautiszkas kilimas. Po tam rodos ukinykams prie gero wedimo ukinykystes, ir keletas paskaicziu 10c

Medega musu tautiszkai waistinykystai. Szioje knigoje apraszo wisas ligas, ju wardus kokiais jas wadina Kauniecziai ir Suwalkieziai, kokeis waistais prasti žmones jas gydo. 40c

Medega Simano Daukanto bijografijai (gywenimui). Yra tai naujause knigele ir labai akywa, kurioje apraszytas gyvenimas Simano Daukanto nuo pat kudikystes iki jo smerties: kaip augo, kur mokinosi, ka weike ir tt. Prie to ir jo fotografija, patalpinta. 80c

Nesipriesztyk. Komedija grajyjama teatruose 10c

Orleano Mergele, tragedija penkiuose aktuose su inženga, iszleista Tevynes Myletoju Dr-tes. Yra tai puikiause tragedija grajyjama teatruose, pirma syk iszwersta ant lietuwiszkos kalbos Winco Kapso. 25c

Olga Liubatovyczeiute, vaizdelis isz gyvenimo nihilistu. Yra tai gražus ir užimantis apsakymas isz gyvenimo nihilistu Rosijoje, kaip mergina Olga Liubatovyczeiute, priguledama in nihilistu draugystę, daug sykiu apgavo ruskus czionynkus ir gaudoma gudrial isztruko isz ju ranku 10c

Pawasario Balsai, naujausiu dainu rengyne, turinti 48 puikias daineles ir Libreto 4 aktuose 15c

Padejimas Lietuviu tautos Rusu wieszpatystej (socijaliszkos pieszynis) 35c

Pataries ir dainos 10c

Petro Armino rasztai. Knygele turinti 51 puiku daina 10c

Pamokinanti apraszymai isz gywenimo žmoniu ir wisokios rodos 15c

Praeite Vilniaus. Apraszo nuo pat pradžiu užsidejimo miesto Wilniaus, koki jame kilosztorial buwo, koki lietuwiszki kunigaikszcziai gyweno, kokios kares jy aplanke ir daugybe kitu akywu Lietuwos atsitikimu 10c

Pradžemokslis Rankos Raszto del norincziu iszmoktie graziai rasztie 10c

Pradinis mokslas angliszkos kalbos 75c

Pilnas szimtmetinis kalendorius su pilanetomis 10c

Pamatai Tikejimo. Parasze V. V. Yra tai kamantinejimai Biblijos ir nekurie perkratinejimai tikejimo dogmu. Knygele, suteiklanti skaitytojui daug maisto iszganingiems dumojimams 15c

Pasakos pagal Krylovą. Parasze eilemis Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Telpa czia 15 pasaku, paraszytu eilemis 10c

Pirmutine paszelpa umai susirgus, telpogi geraisai alkoholinlai ir taboka, pagal O. Suivida parasze N. Naudinga žmonems knygele 10c

Pasakos, Romanai, Novelios, Mythai.

Pažiūlus galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudėtas Vieszpaties Jerausa 5c

Pranima Vilia, naujausia ir gražiausia pasaka, kuria skaitytojas atsidžiaugt negales 75c

Piekta Diewo, pasaka 50c

Andersono pasakos, P. Nerio. 10 gražiu pasaku wienas knygeleje 15c

Apie Joną Twardaucka garsu burtinyka ir jo darbus sykiu su apraszymais apie burtus 25c

Pasakos Stepo Raudonosio, pasakos žywenimas Genawaites (Genowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, apie kuria lietuwiai jau daug kartu girdejo 50c

Piewaitis, apysaka szios radynes. Yra tai gražiausia pasaka, kurios lietuwiai dar negirdejo, " " 5c

Juodnosis Įkirkotojai, apyseka H. Senkiewiczaus 35c

Du puikus apraszymai apie nedorybe žydu ir pikta auginima waiku 50c

Tdeja ant meszlyno. Apyseka musu dienu. Aukauja broliams lietuwiams Muzz. 10c

Istorija gražios Magelonos 15c

Istorija septyniu Mokytoju " " 50c

Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotu po waldžia maskoliaus 25c

Juokinuas pasakojimas apie Szaltabuizius ir du gražius straipsniai isz ukinikystes 5c

Kas teisybe tai nemelas, puiktos apysakeles isz lietuwiu gywenimo 15c

Kaukazo Belaiswis. L. Tolstojaus apysakele. 10c

Kuningas, pulkus apraszymas isz gywenimo lietuwiu 50c

Kn. A. Rubos Procaiszki Rasztai. Szioje knygoje telpa 12 gražiu pasaku, paraszytu kn. Burbos, buwusio klebona lietuwiszkos parapijos Plymouth, Pa., kurios tai yra sziitokios: "Tirmiszkiu Andrius", "Szvesuie", "Draugybe ir iszmintis žmogaus", "Apiburta awis" "Tewo paskutiniai žodžiai", "Naujalenkis isz priewartos", "Sesuo", "Už tewynes meile", "Bertininkas isz Cucugvano Austrijos", "Sodžiaus elgeta", "Welnio iszpažintis", "Smertis ant nosies" 80c

Keksztu Simas ukiszka apysaka. Szi yra ne tik gražti pasaka bet ir geras pamokinimas prie ukininkystes 10c

Lietuviszkos Pasakos. Medega lietuwiszkos tologijai. Surinkta Dro J. Basanavicziaus. Czia telpa 14 seniausiu lietuwiszku mythologiszku pasaku, kaipo tai: Diewas ir welnias Perkunas ir ve nias. Žmogus ir welnias: Apiraganas ir raganius; Apie Deives, Laima ir Laumes; Apie Dali: Apie Giltine; Apie Szalnažir szalti: Apie wejus. Apie miežinus; Apie ašlezius ir smakus; Apie wiktarius arba wikulokus. Yra tai juokingiausios pasakos girdetos nuo seniausiu laiku in kurs dar ir szindien daugybe lietuwiu tiki buk tai wis buwus teisybe $1.50c

Maskolliai 1812 metuose arba Jurgis Miloslawskis 40c

Medejo pasakojimas. Szi knygele yra naudinga kiekwienam ant perskaitymo, nes czia apraszo atsitikimus wieno Medejo su wisokiais žwerimis po swetimus krasztus swieto. Yra tai akywas ir pamokinantis apsakymas su triuls abrozellais 10c

Markus ir Aurelionas, apisaka isz pirmu amžiu krikszczionystes 20c

Mythai, Pasakos ir Legendos Žemaicziu, surinktos Ed. Veckenstedt'o, verte J. Siliupas M. D. D. I. Yra tai akyviausios ir juokingiausios senoviszkos pasakos apie visokius stebuklus ir prajovus apie darbus gscu ir piktu dieva, apie Laumes, Laimes, Raganius, Vilkalokus ir tt., in kurluos senoves lietuviai tikejo ir szindien dar nekurie tiki. Kas vieną isz tu pasaku perskaitys panores ir visas skaityti. Preke 50c

Nedorybe Rymo Cieceriaus, istorija isz laiko ponawojimo Nerono 40c

Negirdetas daiktas ir geros rodos musu moterelems 5c

Knygos sawos spaudos.

Akywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju geral nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiausse knygele ant swieto dasižinjimui isz ko darosi žalbai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi 30c

Aritmetika. Kniga iszsimokinimui rokundu. Preke 25c

HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele privalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikytiezielybeje sawo sweikatą, pailginti sawo amži ir mokes užauginti sweikais ir twirtais sawo waikelius. Preke 35c

Apie turtu iszdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszką ekonomiją. Koklais kelsais isidirbą turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilepia ant draugijos gyvenimo. 35c

Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Gelkie, Nalkovski ir kitus, sutalse Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygszioi iszejusiu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu žeme, jos pavidala, diduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augsti, vulkanus netanczius isz savo ugni: isz kokiu žeme sluogsnu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geležies, aukso, druskos ir kitu geryblu; kiek mariu, ežeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kurluose vandenys: surus, preski, saldus, ar kartus, kokijuose gyvunai gyvena ir tt. Žeme apraszyta dalimis, iszskaitytos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaiksztystes, respublikos ir tt. Kiek gurioje žemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, paprocziai, užsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki orai: szalcziai ar karszcziai, lietus ar giedros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra ligi diena ir nakties ir kur saule per keleta dienu nenusleidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 coliu, 480 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslellais: mapu, gyvuliu ir t. t. $2.00

Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti parasztai ant nugaros ir szono. Preke $2.50

Istorija Suwienytu Wolstiju Sziaurinee Amerikos. Apraszo kaip Kolumbas atrado Amerika, koki czia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wažiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku perskaityti kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje, gywenancziam, idant suprastu kokes jis czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke $1.00

Drutuose, gražiuose apdaruose $1.35

Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkainis. Iszleista "Tevynes Myletoju Draugystes".—Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra apraszyta lenku politika kaip jie paseloge su Lietuvos kunigaikszczialis: Keistuziu, Vytautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prieteiyste yra mums naudinga ar biedinga 15c

Lietuviu pratevial Madžoje Azijoje nuo senoves iki jie pateko po valdžia persu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 223 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu pratevial. Apraszo lietuviu padejima dar 800 metu prieszKristaus gimima 50c

Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie supleszе kun. Y. Dembskis 10c

Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszguldo kun. Y. Dembskis 15c

Kraziu Skerdyne. Apraszo ana baisu atsitikima kada 1863 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpeczetejo bažnyczia. Aiszkiausiai apraszo wisa atsitikima 15c

Lietuviszkas Lementorius su notersais, katekizmais ir mistrautura 15c

Mokslas apie Žemę ir kitus svistus, ju buvy ir pabalga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra plaukos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu turinti 225 pusla pius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apsizwiesti 75c

Drutuose, gražiuose apdaruose $1.00

Minaiusis Lietuvos Karalius. Istoriszkas pawelikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knyzele paskirta vaidinugai teatro myletojams 25c

Olitypa, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos 25c

Paiki istorija ape Kantrla Alana, kuri per 22 metus waikszcziodama po swieta, daugybe žmoniu ir wargu kautroi iszkentejo 20c

Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir pasižymejiu žokias senowes žmones wartojo inspejimui ateites.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus 50c

Apdarytas 65c

Awarzele ir kaip gywena Kynai (Chinai). dwi labai akywos pasakaites 10c

Iszkunines mizios. (Isz lenkiszko). Pasaka isz atsitikimo mieszku kliosztariuje 10c

Užjudinkime wyrai žemę. Labai graži pasaka 20

Swogti arkliai ir Meudelis Didgalwis Dwi gražios pasakeles 10c

Unksnos abrozeliai. Szeszios naujos, labai gražios pasakos 20c

Ujauta Lizdeikos dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje, labai graži pasaka 75

Imokslai Gražiu Žmoniu, parasztui kn. Totorinus (Tatares). Yra gražios ir labai pamokinancziu pasakos 60

Armasonas arba baisumas Diewo rustybes. Parasze Szwentmikis Apsakymai isz ukrutu atsitikimu isz Lietuwos lietuwiszku parapiju 10c

Aveiksiai. Parasze Žemaite. Graži pasaka ape valkina ir jauną mergina ir ju susipaczlavima 15c

Pamokslai Szimtities ir Teisybes Izguldineti Galwocziu wisu amžiu. Czia yra patilpę 128 gražiu juokingu ir iszminingu pasakaicziu Kas nori tureti gražiu juokingu ir pamokinanczliu skaitimu tegul nusiperka szią kningelę, o gailėtis pasižiūrks. Žmones tures ką papasakoti ir ant kiekwieno užklausimo mokes duoti iszmintingą atsakymą 50c

Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reikraszytie gromatas in: pasiystamus, pirietelius, giminius, mylimaisias ir mylimuosius, priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augsztai stowesczias ypatas. Pasveikinimai (pavinczowones) ant Nauju Metu, dienoje warduwiu, gimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose 50c

Robinsonas Kruzius, morallszka ir žingedi apysaka paszweista jaunumenei 25c

Senu Gadyniu Iszmyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsona; sutalse Szernas. Ji apraszo seniausiu gadyniu ivairius sutverimus gyvenusius ant žemes dar priesz žmogaus ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kasdami gilius szulinius, kanalus ar imdami isz žemes anglis, randa giliai palaidotus žemeje. Tulu sutverimu atrado czielus, nesugadintus, kunus, užklotus eile keliolikos sieksniu storio žemes. Tie atrasti žemeje kunai yra sziandien iszstatyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi pažinti, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikslavo pakol ant mirusio žverles kuno užaugo jos eile keliolikos sieksniu storio. Mokslincziai isz to žemia branginusia moksla susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi isz žemesnin in augsztesnes veisles, ir pagal storuma ir senuma žemes sluogsnia, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apsirikimo sprenti, kaip senial ir žmogus ant musu žemes atsirado. Knyga turi 370 puslapiu stambaus druko, ant gražaus popieros ir apie 150 paveikslu ir vairiu senu gadyniu isztnykusiu sutverimu. Preke $1.00

Trumpa Geografija. Sutalse Neris. Trumpai ir suprantamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paveikslellais: mapu, žmoniu, gywuliu ir medžiu. Tinkamiause geografija in pradine mokslaing 25c

Vanduo ant žemes, po žeme ir virszuje žemes. Rusiszkai parasze Rubakin's. Verte Drugys, Iszleido T. M. Dr-te. Szi knygele, labai suprantamoj kalboj, apraszo visas vandens permainas ir veikmes: kaip ijs persikeiczia in gara, kyla in virszu ir tenai tveria debesius, debesiai, padangese atvesę, keiczіasi in vandens laszelius ar sniego lustelius ir vel krinta ant žemes, isz kurios buvo pakilę. Czia nukritę didelius darbus veikia: sniegas ir ritais uždengia cielus kalnus ir laidoja savo pusuyse žmonis ir gyvulius, paskui tirpdams nuo saules keiczіasi in vandeni ir užlieja laukus, iszredo ravus, upes ir upelius ir kavojasi po žeme, kur vel veikia tą pati darbą kaip ir ant virszaus žemes 40c

Zmogus Nepluszkis. Verte isz szvediszko Neris. Graz. apysakele: kaip turtingo prekejo sunus apsivede su varginga mergina ir laimingiau gyveno už kitus, su turtingoms apsivedusiais. Szita apysakele užima kiekvieną puslapi valkina ar mergina ir mokina žmogiszkos dorybes 40c

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rytmetines, wakarines, prie spawedines, konsistojos mieraiu, miesparu ir daugybe kitu; misziu maldos su abrozeliais; miszparai giedami lietuwiszki ir lotiniszki; daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapinimo ir tt. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Narijos P. ir Karaliaus Dowido; aktai, ražanczіai, stacijos, karunka, keliolika szwentu giesmu ir tt. Yra tai naujausia ir graziausia knygele isz wisu lietuwiszku maldaknygiu, dalii, balta, silki popiera; stambus, aiszkus drukas Miera 3¾x4½ coliai. Szitu knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios:

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, auksintais krasztais, be apkalimo ..... 50c.

No. 2. Mažas Aukso Altorius, prastais, drutais apdarais, auksintais krasztais, apkaustytoms briaunoms pasidirbtomis bletelemis, su kabute ..... 75c.

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skuros minkszais apdarais, apwaleis kampais, auksinti krasztai, paraszais ir kwietka $1.25

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuriszkos gluodnios skurelės apdarais apwaleis kampais, auksinta kwietka, kryžius ir krasztai $1.50

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celiuliloidos apdarai, iszkilusios kwietkos, su kaaline kabute, auksinti krasztai $1.50

No. 7. Mažas Aukso Altorius baltos celiuliloidos apdarai, kwietkos ant wieno szono iszkiotos sidabru ir periu, su dwiem kaulinemis kabutemis, auksinti krasztai $2.00

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newienokios, beweik kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis

UKININKAS, Lietuwos ukinijku lai krasztis, iszeina wieną karta kas mėnesį, kasztuoja Prusuos ir Austrijoj 2½ markės, Amerikon prisiunėjant 4 markės arba 1 amer. dolierį.

VARPAS, literaturos, politikos ir mokslo, dwimėnesinis laikrasztis, kasztuoja Prusuos ir Austrijoj 3 auksinus, Amerikon ir kitur prisiuncziant 4 auksinus (Markes).

Pinigus ir laiszkus į Ukininko ir Varpo redakcija siuncziant reik toks adresas padėti:

Fri. Martha Saunus,
Rokalten, per Neukirch,
Ost Pr. Germany.

DAKTARAI State Medical Dispensary gali jus iszgydyti!

Jie užtikrina iszgydyma, ir tas jums nieko ne kasztuoja, jeigu ne esate iszgydyti.

Roda dykai! Negydo jokiu neiszgydomu ligu.

Jus nieko nerizikuojat

jeigu esat iszegzaminuoti

Per specijalistus "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State ir Van Buren ul.

Ju electro-chemiszkas gydymas yra geriausias ant visos pasaules. Jie nieko neima už egzaminavima ir roda. Jeigu jusu liga yra iszgydoma, tai bus gydoma po užtikrinimu; tai reiszkia jog jumis nieko ne kasztuoja už gyduoles ir gydyma jeigu ne esate iszgydyti.

Farmeriai

ir žmones isz priemiesczіu ir aplinkiniu miestu pribuva ant kožno trukio (treino) idant butu iszgydytais per pagarsejusius specijalistus. Jie užtikrina iszgydyma kiekviename dalyke.

Egzaminavimai yra daromi pagal naujausias metodas, idant surasti liga.

Szitie daktarai klaidos jokios ne gali padaryti, nes jie viska daro su pagelba tikrumo instrumentu, kaip tai: Microscopa, Harmocytometero, Sphigmographo, Elektriszku balsu Reostato ir Stethecropo Phonondoscrope tirinejimo, iszcziupinejimo, iszbraszkinimo ir iszklausymo idant ant syk atrasti liga. Mokslas žymetinai nuženge pirmyn diognosose ligu. Specijalistai gali atrastie liga szlapume (mižaluose) per tirinejima su microscopu. Liga pati kaipo panorama atsidengia priesz iszlavinta aky specijalisto. Egzaminavimai yra lengvi ir be jokio skausmo. Jeigu jautiesi jog esi ligotu, tai atsiszauk in "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State in Van Buren ul.

☞ Inejimas per 66 Van Buren ul.

Patemyk adresa.

URAH VYRAI!!!

Tu gali, ir busi iszgydytas! Specijalistai "State Medical Dispensary" yra tai žmones,

kurie iszgydo nerviszka nusilpnejima ir visus dalykus prie to prisidedanczius jauname, vidutiniame ir sename amžyje Baisios pasekmes jaunystes neiszmintingumo persižaigimo senesniuose metuose ir pasekmes užvilktu ir neatsakancziai gydytu ligu, kurios yra priežasczia: nustojimo sveikatos, silpnumo nugaros, skausmu krutineje, paniurumo, nemigos, fiziszko ir protiszko nusilpnejimo, svaigulio, prastojimo energijos ir užsitikejimo, nuliudimo, baimes, nesmagiu sapnu ir kitu tam panasziu symptomu. Tokiems ligoniams rodosi jog visi žmonju mislis ir manavimus. Liga, jeigu per ilgai užvilkta, priartina beprotyste ir myri. Jeigu buvai kada nors gydytas per kita daktara ir ne likai iszgydytu, tai delto, jog buvai gydomu pagal senas ir neatsakanczias metodas. Gydymai "State Medical Dispensary" yra nauji ir dideliai skyriasi nuo metodu vortojamu 30 metu atgal. Szitie specijalistai gali iszgydyti jus su electro-chemiszku gydymu ir užtikrina iszgydyma. Viska užlaiko didžiausioj paslaptyj. Szitie specijalistai turi szimtus geros valios padekavoniu nuo žmoniu kurie likosi iszgydyti.

Pusles ligos ir Striktura.

Didelis skaitlius žmoniu daug nukenczia prie nusiszlapinimo, nes szlapumas (mižalai) iszeina povalei, sunkiai ir su skausmu. Kaip kada pacientas turi atsikelti vidurnaktyj ir ne syki pasitaiko jog nusiszlapina kraujais. Tas yra labai pavojingas dalykas, nes gali kilti uždegimas, nuo kurio akmuo atsiranda puslej. Jeigu kenti nuo pusles ligos arba strikturos, tai pasirodavik su galviniu daktaru State Medical Dispensary. Ne kenteknuolatai. Specijalistai gali ir iszgydys jus, jeigu tik atsiszauksit ir imsit gidytis. Kiekviena liga priimta ant gydymo, bus užtikrinta.

VARICOCELE (pasididimas gysliu lytiszkuose organuose).

Nusilpninanti rezultatai szitos ligos yra per gerai žinomi, idant insigilinti in tirinejimus. Yra gana sakytie, jog apsunkina prota, nusilpnina kuna, kankina nervu systema ir pasibaigia ant visiszko nusilpnejimo. Jeigu esate auka szito baisaus padejimo, tada eik in specijalistu ofisa. Jie jums iszaiszkis nauja metoda ir kaip syki jau suprasit, tada nenusistebesit jog jie iszgyde virsz 850 ligu paskutiniuose 18 menesiu. Skausmai apsistoja ant syk; smarve ir užlegimas bematant pranyksta; kraujas, susirinkes padidintose gyslose iszsiskirsto ir jos atgauna savo normaliszka tvirtuma ir pavidala. Visi ženklai ligos ir silpnumo pranyksta idant padaryti vieta sveikatai, tvirtumui, puikybei ir vyriszkumui.

Teisdariszkas užtikrinimas bus duotas kiekvienoj ligoj, priimtoj ant gydymo.

☞ Prekes yra pigiausios.

Tolymi ir Farmeriai,

serganti szita liga, kuri specijalistams DISPENSARYJ yra paprasta, turi raszyt apraszydami savo liga ir jeigu jie atras jog namiejie gali gydytis, tada priims po užtikrinimo plianu, gyduoles ir gydimas nieko ne kasztuoja, jeigu ne esi isz gydytu.

Tiktai vyru ligos yra gydomos.

KRAUJO UŽNUODYJIMAS.

Szita liga yra vadinama karaliumi veneriszku ligu, delto jog yra baisiausia savo pasekmese. Liga ta gali paeiti nuo gimdytoju arba užsikretimo. Kada systema yra užnuodinta, tada liga pati iszsireiszkia per: Egzema, rheumatiszkus skausmus, sustingima ir sutinima sanariu, pasirodyma plemiu ant veido ir kuno, mažu skauduliu ant burnos ir liežuvio, skaudejima gerkles, atsiradima guzeliu, puolima plauku ir paprastai užsibaigia ant sugadinimo kaulu. Jeigu turi szitokius, arba tam panaszius symptomus, tai pasirodavyk su specijalistais tuojaus ir jeigu jie po egzaminavimui atras jog jusu baimes yra be pamato, tai jums ta panesz ant syk. Gyduolese nera gyvojo sidabro (mercury) arba kitu nuodingu dalktu. Gydymas yra tikras, greitas ir be pavojaus. Nieko ne moki jeigu ne esi iszgydytu.

Asz likau iszgydytu.

Asz pasirodavyjau "State Medical Dispensaryj".

Chicago, Balandžio 17, 1900.